

DIALOGI

XLII. PER HADRIANVM

BARLANDVM

ad profligandam e scholis barbariem
vtilissimi.

Ad priorem æditionem accesserunt tre
decim dialogi.

Eiusdem dialogi duo, post tredecim il-
los iam recens excusi.

Item Augustini Reymarij Mechliniensi,
Dialogus vnus, de ludo Chartarum.

BARLANDI Opusculum de insigni-
bus oppidis inferioris Germaniæ.

Antuerpiæ apud Michaelem Hillenium.
M. D. XXVIII.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
540 EAST 57TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
540 EAST 57TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
540 EAST 57TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
540 EAST 57TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637

CLARIS

ORTO NATALIBVS

iuueni Carolo de Croij Altimon

tenſis & Affliginenſis mona-

ſteriorū adminiſtratori Ha-

drianus Barlandus

S. P. D.

QV IDEM Fui
ſemper in ea ſen-
tentia claris pro-
gnate Carole, vt
putarem nullum
genus hominum
melius de patria
de republica me-
reri, quam qui
optimis pariter,
& moribus, & li-
teris iuuentutem
erudiunt, quo in
ſtudio nunc mihi
cōſumpta tranſ-

acta q̄ eſt pars ætatis melior, & flos ipſe, neque
tamen adhuc laborem detrecto, ſi qua iuuare poſ-
ſim & aliquid opis adferre iam renaſcentibus, &
erigentibus ſeſe paſſim fauore ſuperum bonis li-
teris. Poſt eruditum hominem Petrum Moſella-
num, poſt Eraſmum Roterodamum incompara-
bili doctrina virum nuper dialogorum ceu ſylu-
lam quandam in pluribus & maximis docendi oc-
cupationibus congeſſeram, videlicet vt tibi me de

A ij

mi tuæ quotidie docentem audienti, priuatim col-
loquiij literarij vice forent, quod vidissem te hoc
studij genere peculiarius delectari. Postea, vero
amicis quibusdam rogantibus, vt laborem hunc
vulgarem, & scholis ipsis ac gymnasijs, in qui-
bus Romanæ docentur literæ, passus sum omni-
bus ex æquo communem fieri, ijsq; potissimum
qui gaudent ea reflorescere studia quæ plurimum
sunt ad omnem doctrinam hominibus collatura
profectum. Quæliacunque sunt igitur hæc collo-
quia quæ dictaui, non scripsi opto, vt profint iuue-
nuti eloquentiæ studijs infudanti, Tuo autem no-
mini inscribuntur. Spes est enim ita vel maxime
scholis & pueritiæ probatum iri. Si quidem tu ea
fronte hilari acceperis, qui vnus inter nobiles ado-
lescentes purgatorū literarū studiosissimus, do-
ctorū hominū amantissimus es, planeq; refers &
morib; atq; ingenio nobis representas felicitis me-
morizæ fratrem tuū Guilielmū Croiū, Cardinalem,
qui iuuenis quo tempore & ipse a me doceret, &
postea semp; studio ac fauore in studiosos & eru-
ditos homines superabat vincebatq; senes ac ma-
iores natu omnes, nusq; passurus eloquendi virtu-
tem iacere, si longior vita contigisset, qui in eo af-
fect; hoc gratior esse debet, quo pauciores sunt eo-
prouecti honoris ac dignitatis qui eloquentiæ stu-
dia mirentur. Ceteri enim oderunt literas, oderūt
scholas, oderunt deniq; Musarū nomen. Suntque
in eos qui literas colūt animo infesto, ac probe ho-
stili. Bene vale, tibi que liberali lusu animū remit-
tenti, aut hic noster, aut quod malim, Erasmi cola-
loquiorum libellus sit in manibus. Louanii Anno
M. D. XXIII.

COLLOQ VIVM
Cauponis & Viatoris.

Caupo.

E amicum summum me
um peregre in patriã ad-
uenire gaudeo. Via. At
ego festi-issimum cõger-
ronem inuenire sanũ atq̃
valentem plurimum læ-
tor, & superis ago gra-
tias. Caupo. Quam cũ
stomacho bene. Viat. Lu-
pus mihi in ventriculo ge-

ritur. Caupo. Vt cum sit. Viator. Sicus sum
siti. Caupo. Neus puer expedite adferro, quo si-
tum hic leuet amicus. Viator. Meli⁹ est, vt prius
excutiam pallio puluerem. Caupo. Detur lin-
teolum frigida ministretur, qua faciem lauet. Via-
tor. Vt me recreauit pocillum hoc crystallinum,
quo tota mihi vita nihil visum est lepidius. Cau-
po. E cella penuaria huc adferre rubellum illud
recēs aduectum, Cape hoc amicissime homo, pri-
moribus admoueto labris ipsi quoque pedes ilico
fenserint: huius meri laus est, quod ad rixas & cõ-
tentiones trudit neminem, solius somni amicum,
& omnis blandiloquentiã. Sed amabo comites
isti tui cuiates sunt? Viator. Scoti. Caupo.
Tam longinquã profectionis causa quæ fuit il-
lis? Viator. Persuadere illis non potui sacerdo-
tibus in nostrate regione liberos esse. Brabantiam
igitur ingressi, viderunt patochum quẽdam filia
nuptijs presidentem. Caupo. Veniendi autem
Louanium, quæ nam causa? Viator. Domum

A iij

primo ciuicam huius oppidi, Pontificis inde Ha-
 driani sexti domum, post insignem Bruxellam vi-
 dere, ad postremum salutare virginem matrem
 cupiunt apud Arscotum miraculis claram. Cau-
 po. Probum est hoc & pium consilium. Via-
 tor. Hæc nunc missa facramus. Tu ad conam vo-
 cato, quos mecum adduxi. Caupo. Omnes vo-
 co. Agite hospites boni, scedite in hortulos illos
 Elysijs similes delitijs. hic conquiescite, sedantes
 & famem & sitim. Viator. Atqui latine nihil
 intelligūt. Caupo. Tute igitur illos alloquere,
 atq; vt potissent, vt hilarissimi sint videto, Ego in-
 terim curauero vt anglice, hoc est opulētissime pa-
 riter ac lautissime discumbant.

DIALOGVS.

Rolandus & Beatus.

Rolandus.

Non facile dixerim quantum me iuue-
 rit ista de ābulatio, & sessio hæc mul-
 to suauissima fuit procul a strepitu
 ciuium, procul a forensibus negotijs.
 O diem hunc albo mihi lapillo notan-
 dum. Beatus. Imprimis me altissimum dele-
 ctauit silentium, & blandus atq; suauis ille garr-
 tus auium tam diuersarum præcipue philometæ,
 in cuius auiculæ tam paruulis faucibus omnia
 sunt, quæ tot exquisitis tiliarum tormentis ars ho-
 minum excogitauit. Quid dicam vmbre amœ-
 nitatem? Quid micantia late gramina per tumu-
 los, perq; vmbriferas conualles, perq; amnis taci-
 ti ripas? Quid auræ salubritatem, quidlympi-
 dos fontes, & colludentes per prata greges com-
 memorem? Ad hanc voluptatem accessit Geor-

gij nostri Thurnoutij hominis literaturæ politio-
 ris vsq; ad miraculum studiosi aduentus, qui iu-
 cunda quadam loquacitate ac lepidis sermuncu-
 lis nos plurimum recreauit. Roland. Est is con-
 citandi risus artifex optimus. Beatus. Iam ap-
 parent & alij sodales, Vt lubenter eos video, vt
 senis magistri aduentum gaudeo, atq; adeo nihil
 huic nostræ voluptati defuit. Sed quid illud, quod
 magister solito letior incedit? Roland. Ni-
 hil mali est, ne verere. Expectat alios, & senex est,
 & qui tot annos exercentur in ludo literario, bra-
 chijs magis, quam pedibus valere solent.

L V D V S.
 Carolus, Rumoldus.
 Carolus.

VMOLDE TV
 vt maior ita prior ludito.
 Rumold. At tu vt instru-
 ctior incipe, ego deinde se-
 quar. Carol. Quo-
 niam ita vis, faciam. Ecce
 primo iactu tres baculos
 prosterno. Rumol. Ha-
 bes nobilem manum, at
 ego te vincam spero. Ca-
 rol. Nihil tetigisti. Rumold. Expecta, non
 omnes sîdem sunt ictus, ego sequentes arte cor-
 rigam. Carol. Tam recta ad regem pergo.
 Rumoldus. Non habes eum, mihi seruator.
 Carolus. Non dubito, quin ame prosterni ma-
 lit. Rumold. Quamobrem? an quia me peior
 es. Carolus. Quia manum, habeo nobiliorem.
 Troianus ille hector lætus perijt Achillis dextra.

Rumold. Ego iam te non sum inferior. Carol.
 At ego nunc supero. Ru. Quot bacillis? Carol.
 Quatuor. Rumoldus. Vtinam is iactus toti-
 dem mihi prosternat. Carolus. Frustra optas,
 scio non futurum. Rumoldus. Nonne iam te
 vincis? Carolus. Quot habes bacillos? Rumol-
 dus. Ita multos vt victoriam sperem. Carolus.
 Heus tu, omnis belli incertus est euentus. Non
 semper v.icit, qui initio fortior est. Rumoldus.
 Sæpe tamen is v.icit. Carolus. Quid nunc ais?
 Iam te æquavi. Rumoldus. Video, neq; pro-
 pterea spero minus. Caro. Si nunc ego te vicerō,
 quantum mihi rideberis. Rumold. Ne nimium
 gloriare, si stultum illum semel tetigeris, Iro pau-
 perior fueris. Carolus. Equidem cauebo ne in
 illud saxum incidam. Rumoldus. Regem pro-
 stravi. Carolus. Ego & regem, & præterea du-
 os illos regi vicinos evertam. Rumoldus. Si hoc
 possis viceris. Carolus. Iam habeo, quid igitur
 nunc restat? Rumoldus. Vt intermissa studia re-
 petamus. Nam hora sonuit quarta.

Laurentius, Damianus.

Laurentius.

NOS MISEROS, qui
 in hæc tempora incidere-
 imus. Damianus. Nul-
 lum non tempus bonum
 est, sed bonis temporibus
 nos vtimur male, In hoc
 itidem vt in alijs culpas
 nostras & vitia rebus ad-
 scribentes. Nos operam
 demus, vt boni sumus, &c

bona erunt tempora. Laurentius. Vnum me solatur, quod hæc qualia cunq; diu stare nõ possunt. Damianus. Mihi nullum tempus stare videtur, labuntur & prætereunt omnia, nec quæ præterijt hora reuertitur, ac solo bonorum artium studio efficere possumus non quin fugiat, auoletque, sed ne pereat nobis irreparabile tempus. Nullius rei quam bene collocati & impensi temporis memoria iucundior, sed nos pessime vtentes. rebus omnibus tempus innoxium accusamus, infantia ac pueritia lusibus vanissimis, adolescentia in libidine, reliquum ætatis in querelis ac lamentis consumitur. Hæc nulla est temporum culpa, sed nostra. Quod tu mi Laurenti tempora speras lætiora, hoc non est in temporibus, sed in teipso est situm. Vtere literis, vtere studio Philosophiæ, virtutem cole, hoc si feceris læta erunt omnia tempora, triste nihil.

Discipulus ac Præceptor.

Discipulus.

ACCÉPI HODIE præceptor epistolam, qua vocor in patriam non rediturus opinor ad scholam tuam. Scribit enim pater se congressum & loquutum esse cū Antonio Paternicæ illo, qui Galliarum inuictæ regi est a consilijs, hunc suauis se me

in Germaniam ablegaret, ad quos populos, vt imperium, ita & literæ suis relictis sedibus commigrasse videntur. Præcep. Fateor & ego vigere illic studia, proferre se ingenia, sed vnum me ter-

ret, quod tam multos eximie doctos viros illic in-
fici videam contagione Saxonica, vnde tibi quoque
non nihil metuo, si eo te contuleris. Nā ita serpit ac
inaualefcit indies hoc malū, vt nullū oppidū, nullū
pagus, nullus sit vicus ab hac peste futurus prope-
diem immunis. Discipulus. Cauebo præceptor
oraturus etiam patrem, vt apud Germanos in ea
me schola studere ac literis melioribus incumbere
patiatur, quæ quam minimum sit hoc teterrimo
genere morbi infecta. Præceptor. Nescio an hæc
reperiri possit in Germania, quam prouinciā lon-
ge nobilissimam doleo equidem versari in tantis
erroribus ac cæcitate, & hinc subnatum esse incen-
dium quo fortasse aliquando conflagraturus sit
vniuersus terrarum orbis. At tu mi alumne, quæ-
tum fieri possit, caue ne huius mali contagio cor-
ripiaris, atque eos libros ne legito, vnde fluxit, vnde
de manauit hic ingens morbus, & si CHRISTO
seruatori tuo charus esse velis, ab hijs quæ vulgus
tum facit, tum opinatur, quam maxime dissentias
atque memineris pessimum esse morum autorem
populum, nihil enim habet, quod maximo etiam
iure non damnes, non improbes. Discipulus.
Faciam quod mones præceptor obseruanda. Nunc
tibi gratias ago immortales, quod me & patrio
quodam affectu hoc biennium quo vixi in tua fa-
milia, sis prosequutus, & summa diligentia insti-
tueris. Præceptor. Nihil me penitet insum-
pti in te docendo laboris fili charissime. Tu bene
valebis, & me amabis. Discipulus. Me ab amo-
re humanissimi pariter ac doctissimi præceptoris
deducet nulla senectus, siue ego Tythonus, siue
Nestor ero.

DIALOGVS RECITATVS IN

Ecyram Terentij publice exhibitam

Louanij, Anno restitutæ salutis.

M. D. XXIII.

Henricus & Iodocus.

Henricus.

ALVVS SIS ONO-
ster Iodoce. IODO. Et tu
salueto Henrice. Henricus
Quid rerum nunc agitur
Louanij? Iodo. Quid age-
retur, passim nūc mortales
aut ad pocula, & spumātes
desidēt pateras, aut alea lu-
sitāt, aut ad numerum cho-

reas ductitant. Henri. Istæ insania est quam cum
bonis omnibus, tum maxime Christiano viro indi-
gnam iudico. Magis mihi pbatur veterum cōsue-
tudo Romanorum, qui festis huiusmodi Comæ-
dias potius insignium poetarum exhibebant, vt a
noxijs istiusmodi comestationibus auocatos iuue-
niles animos cum quadā iucunditate ad literarum
& eloquentiæ studiū excitarent, accenderent, inflā-
marent. Iodoc. Si tibi tantopere laudatur hoc fa-
ctum Romani populi, qui tandē ad illud Lactan-
tij respondes: in scanis nescio an sit corruptela vi-
tiosior. Nam Comicę fabulæ de stupris virginum
loquūtur, & amoribus meretricū, & quo magis
sunt eloquentes, qui flagitia illa finxerunt eo ma-
gis sententiarū elegantia persuadēt. Henric. Istuc
dicere Lactantium saepe miratus sum, & nunc itē
miror. Est enim Comædia nihil aliud quā huma-
næ simulachrum vitæ, & quæ illic de stupris vir-

B ij

gnium & amoribus meretricum dicuntur, sicli-
 cuntur, vt reprehendantur, non vt probetur. Illud
 enim patris Demeę in Fratribus. Cur amat: cur po-
 tat: cur emis amicam Mitio: quem non doceat hoc
 turpe esse adolescentulo, si inter scorta, & combi-
 bones rem patriam dilapidet, obliguriet, deuoret:
 Sexęta si sit ocium enumerare possem ex Comę-
 dijs, quę hoc animo lecta, non officere, sed pdesse
 plurimum queant, vnde nos laudatam Romanorum
 coesuetudinem imitantes, nihilq; veriti Areopa-
 gitas ac religiosulos quosdam, qui sanctimonia
 omnem in vestitu ac supercilijs, sedere existimant
 huic illustrium ac doctissimorum, cętu virorum
 exhibebimus Terentij Ecyram. Iodoc. Elegan-
 tem profecto Comędiam, ac plane moralę, quam
 que mihi ac meis æqualibus hoc anno præceptor
 enarravit. Quo magis gaudeo, te nunc mihi da-
 tum esse obuium, vnde hoc resciscerem. Henric.
 Quare igitur aliquem in turba locum, vnde spe-
 ctes. Nos enim accingimur.

DIALOGVS RECITATVS

post actam fabulam.

Henricus & Iodocus.

Henricus.

 On dici potest mi Iodocę, q̄ me dele-
 ctarit, quanta voluptate remorata sę
 animum meum hæc actio. Nulla vo-
 luptas, nullę sunt delicia, quas cum
 hisce ludis cõferre velim, dic rogo q̄
 instituit hanc iuuentutem? Iodoc. Non vnus, sed
 plurium hic labor est, plures sunt autores, duces,
 præfecti. Collectitius gręce est. Henric. Emoriaę
 in quid vnquę viderim, legerim, audierim, quod

placeret magis. Idoc. Bene habet si his quo-
 que in omni doctrinarum genere principibus vi-
 ris ita placuit, ita probetur, ut tibi. Henric. Non
 dubium est mihi, quin doctis probetur omnibus.
 Nam indoctos scio nihil moramini, sed quo nunc
 abis? Idocus. Intro ad meos, quo me vocant do-
 mestica negocia. Tu valebis in crastinū. Vos quo-
 que spectatores optimi valete quam optime.

Colloquium Canonici & Philosophi.

Canonicus.

CANONICVS sum.

Philosophus. Bene habet,
 si citra Simoniacam labem
 huc peruenisti, Aliquot em̄
 seculis perpauca ad honores
 Ecclesiasticos alia via gras-
 sati sunt. Canonicus.

Nactus sum præbendam.

Philosophus. Prædam ve-

rius dixeris. Multi enim ita versantur in hoc nego-
 tio, ut nihil aliud, quam prædari videantur. Ca-
 nonicus. Obrigit mihi Canonicatus. Philosophus.

Vide ne incontinentius viuendi præbita sit mate-
 ria. Per multos gloriari videas. Canonici vocabulo
 qui interim ab ipsa re longius absunt quam distat

ortus ab occidente. Canonicus. Gaudeo me Ca-
 nonicum esse factum. Philosophus. Bona pars

hominum gaudet sacerdotiorū accessione: quod
 inde sperent sibi quottannis redituras aureorum
 myriades aliquot: Non quod melius ac sanctius

viuendi oblata sit occasio. Canonicus. Romanus
 Pontifex me Canonicum fecit. Philosophus. Ex
 libero seruum fecit. Et hic videndū est tibi, ne eos

B ii)

imiteris, qui mane sicci ac ieiuni in templo pfallite
a prandio vuidi & sacrorū immemores aut dor-
mitit, vt & cœnæ sufficere possint, aut talos in Pye-
gum proijciendo transigunt horas. **Canonicus.**
Me felicem qui Canonicus sim factus. **Philoso-**
phus. Istuc dicam, istum honorem tibi gratula-
bor, si ita versatus fueris in hoc munere, vt homi-
nes intelligant te non solum nomine, sed re & vi-
ta Canonicum esse. Memineris te p̄bendæ istius
quam vocant tum curatorem, tum dispensatorem
esse, vt cuiusuis necessitati cōmodes, vt cuius des-
petenti, atque indigenti. **Quemadmodum enim**
Deus alijs eloquentiam, alijs rerum agendarum
consilia, alijs magnum dedit in periculis obeun-
dis animum, breuiter alijs alia donauit, ita qui-
busdam diuitias quoque dedit, non vt suæ quisq̄
seruiat libidini, sed perinde vt eloquens alijs com-
modat lingua, prudens alijs consilio commodat,
ita diues quoque alijs pecunia commodet.

Colloquium Ghijberti & Hadriani.
Ghijbertus.

QVI Syderum progressio-
nes obseruant, hoc anno vi-
gesimo quarto dixerant
mortalibus timendum es-
se a diluuioue, terram ot-
ibus, vrbium euerfionibus
ac alijs plerisque malis &
maxime Februario mense
qui tamē fuit serenior, &
sine vllis fere tempeftatibus. **Hadrianus.** Ita fo-
lent omnia euenire secus atque illi scripferint.
Ghijbertus. Quid tu igitur de illorum scientia

Indicas? Hadrianus. Pronuntiare de tam occultis ac remotis a vulgi noticia rebus nō est meum. **Ghiſbertus.** Mihi quidem illi dum talia chartis illinunt somnia scribere videntur sua, vnde ad solos typographos & librorum venditores redeat fructus. Quam multos hoc anno insulares homines Astrologi isti sedes mutare, patriam fugere, ac dulcia arua linquere coegerunt metu ac formidine impendentis diluionis. **Hadrianus.** Qui hoc fecerunt, ij nisi fallor, suam nunc stultitiam agnoscunt, seseque accusāt, quod libellis eiusmodi tantum tribuerint, quos fortasse non Astrologi sed nugones quidam euulgauerant. Tales, tamq̃ improbos homines puniri ac supplicijs admoueri interest reipublicæ. Multum enim nocent, atq̃ ipsi etiam qualiquali scientiæ iniurii sunt.

Philippus & Augustinus.

Philippus.

ROBAS Ne Augustine, quod Principes Christianisiciter se beligerantur, sic dissentiunt, sic omnia miscēt, ac tormentorum a necorum crepitib⁹ hominū antn. os territant, formidinem immitunt.

Augustinus Non possum probare bellum quod inter Christianos geritur ob rem nihili. **Philippus.** Quæ est horum causa bellorum? **Augustinus.** Ampliandi regni cupiditas, quæ in hoc hominum genere quantas adici vix potest. **Philippus,** Quanto melius

esset eos cum vitiis bellum gerere? Augustinus. Utinam aliquando sic respiciant, & morbum suum agnoscentes in vitia, hoc est in fidei hostes arma, gladios, denique vires omnes conuertant, liberaturi nos hoc pacto malis quam plurimis. Philippus. Modica spes est, tam insensis animis inter se conflictantur, ac mirifice dissentiunt, & presentibus solum voluptatibus intentos nihil futura sollicitant, neque vident infra breuissimum tempus oppida sua, populum suum in aliorum potestate futurum. Augustinus. O vana ingentia, o mores corruptos, animosque qui nihil principibus viris dignum concipiant. Philippus. Doleo sic interiisse virtutem, doleo non esse qui contra illos bellum suscipiant, contra eos dimicent, qui pro mancipiis, pro iumentis habent Christianum populum. Mirum in modum commoueor, orbem nostrum viris ita destitutum esse. Augustinus. Virtus plerumque successores non habet, & regna vt principium, sic etiam finem habent, quemadmodum, dies, menses, & anni.

Colloquium Præceptoris & Discipuli.

Discipulus.

VOCOR. In patriam præceptor humanissime. Præceptor. Quidnam est negotij? Discipulus. Pater decessit ex pleuresi. Præceptor. Felicius est aliquando mori quam viuere, & mortalis erat ille, hac lege natus erat, vt aliquando fatali conderet necessitati. Mitte igitur fili, nihil profutu

ras lachrymas, ac deum. Op. Max. præcare, vt ani-
 mæ defunctæ velit esse propitius. Disci. Faciam
 ita vt mones præceptor. Nunquid est, quod a me
 curari velis? Præc. Nihil, nisi vt optimæ fœminæ
 matri tuæ salutem annuncies nomine meo, ac re-
 ditam matures. Non enim potes citra dispendiū
 a libris tuis abesse diutius. Dis. Nihil æque cupio
 q̄ huc q̄ primum recurrere. Præc. Pene mihi exci-
 derat, quod maxime iniunctū tibi oportuit. Agit
 in solō tuo natali Henricus Veronensis noster di-
 scipulus, cuius pater mihi pro filij institutione, &
 contubernio debet coronatos. xx. Hunc adibis, vt
 hoc pecuniæ tibi adnumeret. Dis. Faciam equidē
 lubens præceptor optime, sed vereor ne redeam
 inanis, illo enim nihil est tenacius, & pro hostibus
 habet omnes qui petunt aliquid. Præc. Tamen cō-
 uenies hoīem. Si nihil adnumeret in ius vocabit̄.
 Nunc abito. Dis. Vale p̄ceptor eruditissime. Præc.
 Et tu bene vale animo meo charissime alumne.

Colloquium Liuii & Roberti.

Liuius.

Vnq̄ audiisti Roberte,
 qui dicerēt poetarum le-
 ctionē officere moribus?
 Rob. Audiui per hæc, ve-
 rum istud nunq̄ mihi per-
 suaderi potuit. Versatus
 enim ānos complures in
 hoc studio, plus iueni mo-
 ralis philosophiæ in poe-
 tarum libris, q̄ in eorum
 commentarijs, qui hodie summi & consummati
 habentur philosophi. Liui. Quid narras? Ro. Vt
 alios tacca lege Horatij epistolas, euolue sermos

C

nes eiusdem, scilicet ij libri sententijs, quibus ille
 ad virtutē hortatur, & a vitijs deterret. Liui. Me
 miserum, qui florem ætatis, in nugis quibusdam
 sophisticis contriui. Rober. Bono sis animo. Nulla
 ætas sera est ad discendum, fac amare hæc studia
 incipias. Nihil est tā difficile, quod hoc pacto non
 sis consequuturus. Liui. Bene mones, & ego te au
 tore nūc relictis sophisticarum libris, ad poetarum
 lectionem me conferam. Rober. Hoc si feceris ve
 melior euadas, neq; me huius consilij, neq; te vni
 penituerit incepti. Vnum te admonitum velim,
 vt hoc in studio apes imiteris, quæ non omnib; flo
 ribus similiter insidunt, neq; ex ijs ad quos aduo
 larint omnia conantur auferre. Sed ea tantū quæ
 ad mellificiū necessaria norint. Liui. Teneo quid
 velis, & ita facere certum est.

Similitudo
 apum pul
 cherrima.

Colloquium Petri & Bernardi.

Petrus.

Vlicorum filios spe quorū
 dam instituere quid est?
 Ber. Est venari in mari, &
 piscari nemoribus: pōne
 tunt enim aureos mōtes
 aulici, sed pmittunt tan
 tum. Pet. Non magni fa
 ciunt liberorum instituto
 res. Ber. Imo his pferūt
 etiam quos habet a ma

tulis, si quando aliquid sit conferendum. Petrus.
 Post annorum viginti seruitutem, & operam libe
 ris suis nauatam, vix solent tribulare sacerdotū
 dare pro stipendijs. Ber. Nonne igitur bene tibi di
 xisse videtur psalmographus: Nolite confidere in
 principibus, in quibus non est salus? Pet. Nimirū

vere. Nos quoque non semel à purpuratis istis de-
 lusi sumus, quæsi quid promiserint, moneri se nō
 patiuntur, & tamen ubi oblata occasio est, nō me-
 minerunt. **Ber.** Proinde si sapias, recipitor negocia-
 torum filios, hac via multo citius disceres. Est hoc
 genus hominum non verbis ve aulicis, sed re ipsa li-
 berale, & fauet studijs. Non B rugis, noui israeli-
 temporis mercatores, patronos doctorum homi-
 num maximos in aula, presertim nostrate ne vnū
 quidem. **Pet.** Faciant ita ut mones, & gaudeote
 mihi contigisse monitorem in tempore.

Colloquium Petri & Ioannis.

Petrus

Ve mi Ioannes cras est ho-
 ra lectioni constituta. Ioan.
 Nulla. Ferie sunt futurae.
 Est enim is dies sacer. **Pe.**
 Cui diuos Ioan. Huberto.
 Pet. Is venatorum deus est.
 Cras igitur futuri sunt a ca-
 nibus tui lepores. Ioan.
 Apud Gallos minime. **Pe.**

Quid ita? Ioan. Hæc gens non aliter eo die litas
 Huberto, q̄ venatu ac insectandis quadrupedibus
 cras vnictiq̄ licebit venandi gratia & priuatorum
 saltus ingredi. Quod si quis alius solitus, eo die
 nō venietur, penas dat Gallie prefecto. Adeo hoc
 flagitium est illis. **Petrus.** Quas penas dat ille,
 qui non sit venatus? Ioannes. Interdicit ei præfe-
 ctus in eum annum esu ceruinæ. **Petrus.** Quid
 si post interdictum comederit? Ioannes. Istra-
 hiem casurus putatur, qua laborare solent, quot
 tabidus momorderit canis. **Petrus.** Si tam
 sanctum est Gallis festo die venari, cui igitur ist

sacris canonibus prohibetur, ne quis tum exeat ve-
 natum. Ioan. Recte, ita statutum est in canonibus
 Nam si sanctum esset venari, festis diebus, non ip-
 si Huberto adhuc idolorum cultori, die natalis do-
 minici alijs in templo ad aras desidentibus, venā-
 ti ferascq; magno studio insectant; ceruus occurrit-
 set inter cornua signum crucis gestans, quemad-
 modum pingitur in tabulis. Hoc enim ideo factū
 esse videtur, vt sciret ille peccatum esse. Petr. Tu
 ne credis hoc ita accidisse? Ioan. Legitur in legen-
 da aurea. Petr. Imo plumbea verius. Quam mul-
 ta illic narratur, quæ nunq̄ diu fecerunt in terris,
 & tamen repperit hic insignis liber a quibus ame-
 tur, ac pene studiosius legatur quam Euāgelium,
 frequentius item cum honoris præfatione citetur
 in concionibus fratrum, q̄ Paulinę Epistolę.

Colloquium Laurentij & Remigij.

Laurentius.

Retereunti modo apud forum mi-
 hi occurrit publicus scholę nostrę
 tabellarius. Vnde existimo te lite-
 rarum aliquid a patre accepisse.
 Remigi? Accepi a patre vnas, al-
 teras a patruo. Laurētius. Quid
 pater scribit? Remi. Minitatur se
 se facturum mihi, quod mœchis fieri solet, nisi stu-
 deam, nisi literas mirari incipiam, & amare. Lau-
 rent. Quid tam ille seuus pater est? Mœchis in
 adulterio deprehensis, testiculi solent amputari.
 Quod si tibi quoq; fiat, non eris amandus virgi-
 nibus, neq; papatur, vt vulgo loquuntur, idoneus.
 Quam ob rem si istuc serio scribit pater, omnino
 a pila & globis in scholam redcundum est tibi.

Remi. Quid agam? Non delectat studiū. In scho-
lis cum sedeo corpore sum illic, animos oris sum,
vnde fit non raro, vt a lectione domū reuersus ni-
hil eorum teneam quæ præceptor dixerit. Laur.
Huic rei facile remedium inuenero. Conueniam
patrem, vt te collocet apud cucullatos istos. Nihil
erit illic, quod auocet animum tuum. Remi. Car-
cerem illum loqueris? & nihil aliud quā frontiste-
rium & carnificinam perpetuam. Siquidem ma-
lum totos viginti annos in carcere Bonauenturæ
apud Lotanienses detineri, quam annum vnum
illis conuiuere tam sæuis tortoribus. Si alia nō po-
tes via reb? nostris consulere, bene valebis, ego ad
alios transeo amicos, vnde plus spei fiet mihi.

Colloquium Carini & Pamphili.

Pamphilus.

Otus ne in aulam cōmi-
graueras Pamphile?

Pamphi. Quam vel-
lem in caula interim.

Cari. Versabaris illic
inter purpuratos, inter
deos quosdā terrestres.

Quotidie prodibas in-
dutus purpura & bys-
so, & commessabaris
quotidie magnifice. Pā

Splendorem istum nimis q̄ libenter reliqui. Cari.

Fortasse quod ea non noras, quæ maxime sunt au-
lica. Pam. Ista percipio exte audire ac discere.

Cari. Vis igitur eo recurrere? Pam. Nihil mi-

nus, verum vt eadem alijs quibus bene faucē com-
memorans, eos ab aulica vita, hoc est splendida
quadam miseria deterream. Cari. Nunc igitur

C iij

audi. Ut gratus esses, ut commode ageres, blande salutare debuisti, complecti, cedere via, aperire caput, subinde repetere honoris & charitatis titulos laudare affati, polliceri benigniter, assentari etiam morionibus. Ipsi principi commode subservire, ad adorationem arridere aut alia quaedam id genus inutilis pudor abstergendus erat, ac natio vultu domi relicto, quasi persona sumenda. Ad haec si sis indocilis, probo quod reliqueris aulam. Nam sine his moribus nihil aliud eras in aula futurus quam asinus inter simias. Pam. Maximam tibi habeo gratiam Charine, quod haec animo tam amice impartueris, eadem & ego contubernalibus quibusdam meis impartiam, qui de aula adeunda iam pridem inter se consultant, non magis ad haec que dixisti modo idonei, quam asinus lyrae, aut citharae estis, qui canere nesciat.

Addagiū.

Colloquium Praeceptoris & discipuli.
Praeceptor.

Vid causae est quod heri nec pranderis, nec cenaueris domi? Disci. Aliquoque me sodales abduxerant in tabernam meritoriam. Praecep. Qui sunt isti sodales tui? Discip. Iohannes Horqnius, Vualterus, & Henricus, hic zelandus, ille phri-

sius patria. Prae. Frugi sodales mihi noias, istos non ut strenuos potores. Disc. Coactus sum praeceptor humanissime. Prae. Scio tua voluntate coactus. An excidisse mihi putas, quod ab hinc quatuordecim foris pernoctaueris. Disc. Fateor, sed apud amicum & pbum ciuem pernoctavi, cum a casa domi re-

procto ver
bu amantū.

dicenti collegij fores ocellusae essent. Prae. Nō jono
rabas qua solent hora occludi, surgendum tibi fue
rat ante alios, vt admittereris. post horam em̄ no
nam hyeme, estate post decimam patent nemini,
nec ipsi quidem gymnasiarchae. Dis. Surgere an
te alios pudebat, nam hoc quibusdam inciuile ha
betur. Praecep. Sed non habetur tibi in ciuile po
tare in noctem concubiam. Tum autem postridie
dormire in medium diem, profecto hoc dico tibi
adolescens, nisi his rebus finem facias, propediem
futurum, vt te huius vitae poeniteat. Moribus istis
mihi praecptori, deinde parenti es iniurius, ille te
studere putat cum nihil facias minus. Iam credit
vir bonus ita promouisse te in studio liberaliſſi ar
tium, vt scribere possis & quauis de re Latine ac
elegantè differere, vnde quātum adhuc absis me
non fugit. Porro comestationes istae perpetuae, etiā
si ingenio sis excellenti, tamen sic officient studijs,
ac memoriae tuae, vt nihil sis vnquā facturus me
morabile, nisi ebrietati, vt dicitur laqueum remise
ris, quae tantam omnium malorum messem im
portat, & ab omni auocat honestarum rerum stu
dio. Dis. Peccatum meum agnosco praecptor
optime. Proinde tibi accidens ad genua rogo hāc
innotiam condones, posthac me semper adiungam
probationibus ac vitae integritate spectatis iuueni
bus. Praecep. Hac lege ignosco tibi. Quod si te
relapsum videro, vt deploratum, vt insanabilem
sedibus meis eijciam. Dis. Istud faciendi ne detur
occafio, pro virili cauebo Praecptor obseruande.

Ex Satyra quadam Horatii in garrulum,
Colloquium Garruli & Horatii.
Garrulus.

Vid agis dulcissime Horati. Hor. Suvatiter vt nunc est rerum stat⁹, & omnia quæ vis cupio. Gar. Non sim me: doctus sum. Hor. Tāto plaris te facio. Gar. Vt video, abire cupis, sed nihil agis, vsq; tenebo te, et persequar. Hinc quo nūc est iter tibi: Nihil opus est te circumagi & quere re diuerticula, vt a me discedas. Hor. Inuiso quædam minime tibi notum, & nunc grauitè decumbentem. Is amicus, longe trans Tyberim, habitat prope Cæsaris hortos. Gar. Nihil quod agam habeo, & non sum piger, vsq; te sequar. Si bene me noui, non plaris facies quemuis alium, quamuis disertum amicū quā me. Nemo me scribere plures, aut citius possit versus. Nemo mēbra mouere mollius, atq; agilius, tam peritus sum canēdi, quod Hermogenes ille Tygellius inuideat. Hor. Est tibi mater: sunt cognati, quib⁹ te incolumi est opus? Gar. Neq; mater est mihi, neq; cognati, oēs sepeliui. Hor. O felices quos quidē tibi tam garrulo mors eripuit. Ego solus resto, quē tu garrulitate interficias tua, & onfice nūc me. Nam fatū instat mihi triste, quod anus quæpiā puero mihi cecinit fore, vt neq; veneno, neq; in prælio perirem, neq; lateris dolor me, aut tussis auferret, aut tarda podagra, sed garrulus me quispiam consumeret. Gar. Cogor ego nunc respondere vadato. Quod ni faciam, litē perdidero. Si me amas Horati, paulum hic adsis. Hora. Emoriar si aut possum adesse, aut si iura noui ciuilia, & propero vt dixi ad amicum trans Tyberim iacentem. Gar.

tu. Nunc dubito, velim ne te relinquere, an liceat
 Horati⁹. Orome relinquo. Garrulus Nonfa-
 ciam. Quomodo tecum viuit Mæcenat⁹? Hora-
 tius. Homo est perpaucorum hominum, & sana
 mente. Garrulus. Nemo te felicior est, vt qui il-
 lum amicū & patronū habeas, rem mihi grati-
 simam faceres, me tibi multū obligares, me ma-
 gnum haberes in famulatu & obsequio adiutorē
 si me traderes illi, si me illi amicū faceres, quo sta-
 tu rerum, nemo præter te illic regnaret. Horat-
 ius. In hac familia nec adulator, nec ditior quispiā of-
 ficit mihi, aut etiam doctior, quisq; suum illic ha-
 bet locum. Garrulus. Magnum narras, & vis
 incredibile. Horatius. Atqui sic habet. Garrul⁹.
 Accentis me quare magis cupiam illi proximus
 esse, id quod facile impetrabimus te adiuuante, &
 virum illum facilem & exorabilem esse inaudiu-
 i. Horatius. Quo facilior est & exorabilior, hoc dif-
 ficiliores primos aditus habet, neque se facile pa-
 titur a quolibet supplicaturo adiri. Garrulus. Mæ-
 hi non defuero, Muneribus seruos corrumpā, ne-
 que si semel atque iterum exclusus fuero propter
 ea desistam, oportunitatem quæram, Mæcenati
 occurram locis omnibus, domum deducam. Nihil
 sine magno labore datum est mortalibus.

Colloquium Thomæ viri docti & Guiliel-
 mi scholastici. Thomas.

VANDŌ Redisti in patriam
 Guilielme! Guilielmus. Iā cer-
 tius agitur dies dñe. Tho. Quæ
 valetudine est præceptor tuus?
 Gui. Quum Gandauo decede-
 rem valebat ille quidem perbe-

le. Thomas. Istuc libens audio. Nō dubium est
 mihi quin ille te patriz tuæ iuuenem egregie līe
 ratum reddiderit, ipse literatissimus. **Gui.** Ut ip
 se me laudem ac prædicem, hoc ille me nō docuit.
 Tu venerabilis domine si libet facito periculū in
 literis, quantum profecerim. **Tho.** Quid igitur
 ille te docuit, quos poetas? quos tibi oratores en
 narravit? **Gui.** Ante meridiem Vergilij Aenei
 da, horis pomeridianis Plinij secundi epistolas in
 terpretabatur. **Tho.** Poetarum omniū præstan
 tissimus ille, hoc nemo in conscribendis epistolis
 felicius fuit. Apud Vergilium quomodo præcep
 tor tuus tibi enarravit carmen illud primo an
 dos: Vna cum gente tot annos bella gero, Et quis
 quam numē Iunonis adoret, præterea aut supplex
 aris imponat honorem. **Gui.** Primum dixit vult
 gatam hanc esse lectionem, neque tamen contem
 tendam, dixit Iunonis exaggerari indignationem
 si non solum ad Troianos & gentem Hæctoram
 sed alias quoque nationes referatur, hoc sensu: Nō
 si supplicium de Troianis sumpsero, nisi eos per
 didero, aut vlt^o fuero, numen meum gentes om
 nes & nationes despiciatissimum habituræ sunt.
Tho. Interpretationem istā semper & ego præ
 bavi, quanquam scirem alios plerosque non ind
 etos viros aliter hunc locū enarrare solitos. Nun
 dic illud mihi, an Virgilius recte Iunonē reginā fa
 ciat venire ad Aeolū ventorū regē multo se infe
 riorē? **Gui.** Poeta hic rationē habuit iratæ personæ
 q̄ nocendi occasionē præmittere noluerit. Simul
 docet nonnūquam & inferioribus, & humilibus
 exhibendum esse honorem, si illorum opera indi
 geamus. **Thomas.** Idem poeta cum diceret:
Gens inimica mihi Thyrienum nauigat squor-

Quare nō dixit, Aeneas inimicis mihi. Guiliel-
 mus. Nomen Aeneae propterea subiecit, ne re-
 sponderetur ab Aeolo. Non audeo emissis ventis
 in Iouis nepotem sauire, cui vni hoc quicquid ha-
 beo imperij acceptum refero. Tho. Docte istue
 respondisti. Cur apud eundem Poetam Aeneas
 iam exorta tempestate iudicat se miserum ac infe-
 licem, quod ad Troiam non periisset? ita enim di-
 cit. Me ne Iliacis occumbere campis nō potuisset?
 Gui. Dolet vir fortis, quod in mari ac medijs flu-
 tibus sine gloria aliqua militari se videat moritu-
 rum, qui pro patria strēnue dimicans, nomen su-
 um prosperitati commendare potuisset. Thom.
 An videtur tibi Vergilius recte Aeneam induce-
 re ad cōsolandos Troianos suos post saeuissimam
 illam tempestatem. Nonne potius debuit ad hoc
 eligere personam ab hoc mōre ac tristitia alie-
 nam? Gui. Si alienum ab eo mōre hominem
 induxisset ad eos cōsolandos, responderi illud Te-
 rentianum potuisset. Tu si hic sis aliter sentias.
 Num cum a socio malorum participē adhibetur
 consolatio, attentius auditur. Tho. In fine pro-
 pmodum eius libri cur Dido regina cum diceret
 Adsit Iatitiae Bacchus dator, addidit & bona lu-
 mo? Guilielmus. Quia haud ignara erat Iuno-
 nem Troianis inimicam esse, proinde vt bona sit
 optat ac beneuola peregrinis. Thomas. Quum
 a Didonis coma Tyrij cepissent choreas ducere,
 cur Poeta dicit Troianos potius sequutos quam
 praecessisse, & choream inchoasse. Guilielmus.
 Troiani quum ignorarent, quem agendi mo-
 rem seruaret Dido regina, nullius nouae rei
 auctores esse debuerunt, ne quid offenderent.

sed alios sequi ex more facientes. Thomas. In
 Virgiliana lectione video te multum profecisses
 quando ad hæc remotiora tam docte respondes.
 Quod si in Plinianis quoque talē te præfiteris, ea
 quidem te summa spei adulescentem iudicauero
 Gui. Si libet ad eundem modum Pliniana quædā
 proponito. Tho. Fiet, & primum succurrit loc^{us}
 in epistola ad Galestriū tyro lib^{ro} primo, vbi sic est:
 Cur inquit, me putas hos tantos labores tam diu
 sustinere: vt scilicet isti latroni vel vno die sup^{er}sum.
 Quid Plinius hic innuit cū dicit isti latroni? Gui.
 Quidam sentiunt Corellium, de cuius morbo est
 tota epistola de podagra loquutum, sed longe ali
 ter hunc locum præceptor me^{us} doctissimus enar
 rauit, vt scilicet inuenerit Plinio Corellius se optare
 tam diu viuere, donec interitum Domitiani videret,
 qui vt latro potius q̄ princeps auare nimis &
 crudeliter imperabat, deinde se Domitiano inter
 pto libentius ex hac vita migraturum. Thomas.
 Ista tua eximie adulescens oratio & memoria vo
 luptate me afficit incredibili. Sequitur eodem li
 bro epistola ad Sextitium quendam, vbi sic legit.
 Paratæ erant lactucæ binæ, dic mihi quo sensu id
 legi debeat? Gui. Significat se vnicuique ad cenam
 vocato lactucam vnā parasse. Tho. Quob^{is} tem
 pore antiqui solebant apponere lactucam? Gui.
 Cœnæ principio. Tho. Quam ob rem? Gui.
 Ad stomachum excitandum. Sape audiui ex præ
 ceptore meo gentem esse quādam, Hollandi vul
 go dictam, qui lactucā in fine cœnæ ad mensam
 inferunt, quod hæc herba sedare creditur ebrietatē
 est enim frigidior & illis mos est potare in conui
 uio profusus. Tho. Sequitur de cochleis & obris
 Gui. Cochleis domine nos limachas dicimus. Ad

dit oua bina, de forbilibus opinor loquutum, quæ
 dabantur ad cenz principium. Hinc Horatius de
 cantore Tigellio: Si collibuisse inquit ab ouo vsq;
 ad mala citaret. Tho. Præceptor iste tuus tā exi-
 mia doctrina nihil ne sacrarum literarū te docuit.
 Gui. Fuit hoc quoque summo illi viro maxime
 curæ, vt simul cum eloquentia Christum imbibe-
 rem. Tho. Quid igitur in diuinis literis tibi di-
 scendum proposuit? Gui. Euangelium. Tho.
 Quid significat igitur quod Christus Petro non
 crediderit pascendas oues suas, nisi ter se illū ama-
 re professo? Gui. Hoc indicat Episcopo nihil spe-
 ctandum esse præter salutem gregis sibi commis-
 si. Tho. Quid apud Mattheū cap. octauo vult
 illud quod Geraseni, vbi miracula Iesu conspexis-
 sent illum rogauerunt, vt suis finibus excederet?
 Gui. Inuit hodie quoque permultos esse, qui ta-
 cere vel nt doctrinam Euāgelicam. Tho. Quia
 docet parabola seminantis in Euangelio? Guiliel-
 mus. Quod qui præest alijs, nunquā cessare de-
 beat a doctrina sacra, etiam si non proficiat omni-
 bus. Tho. Quid mariam repperit facientem
 angelus Gabriel, nunciaturus ei cōceptum salua-
 toris? Gui. Inuenit eam cœlestium rerum contē-
 plationi vacantem. Tho. Cur angelo conspecto
 expauit? Gui. Hoc erat virginē, cuiusdā pudoris
 signū. Tho. Quid nō ilico respōdit quod significat?
 Gui. Erat hoc partim prudentiæ, partim mode-
 stiæ. Thomas. Interpretare hoc mihi quod ange-
 lo respondit: Fiat mihi secundum verbum tuum?
 Guilielmus. Fiat mihi, opto id mihi quā primū
 contingere, quod promittis, & cum dicto cōcepit
 & habuit in vtero filium dei. Thomas. Quare
 Iesus annos natus duodecim parenti subtrahens

Quæstio-
 nes pię.

sese, templum ingressus est Hierosolymis, ut cum
 doctoribus disputaret. Gui. Vt nos interim ad
 discendi studium accenderet, atque doceret nullam
 aetatem esse preproperam ad discendum ea quae
 faciunt ad pietatem. Tho. Quum mater iuueni
 to filio diceret. Ego & pater tuus dolentes quere
 bamus te, Cur fili ad hunc modum tractas nos: cue
 clam nobis hic mansisti: Ioseph quam ob rem ta
 cuit. Gui. Ille sciebat se nihil habere iuris in par
 tum sponsae suae. Tho. Hic finis sit nostro sermo
 ni clarissime simulque felicissime iuuenis, ac per
 ge ita, ut cepisti laudatissimis artibus incumbere.
 Me pro tuo in literas amore, atque profectu habebis
 omnino tempore paratissimum, tuique studiosis
 simum, si quid erit in quo nostra opera tibi hono
 ri beneficioque esse possit. Gui. Ago tibi gratias
 vir doctissime, cui me totum dedo.

Colloquium Praeceptoris & Discipuli.

Discipulus.

 Vmanissime simul ac doctissime prae
 ceptor quandoquidem huc amandauit me
 uterque parens meus, ut eloquentiae studeam,
 opus est mihi libris, quos excusus homi
 nis consilio potius quam tuo mihi coemam. Tu igitur
 nominare dignaberis autores qui in primis ad pa
 randam verborum suppellectilem utiles habeantur.
 Prae. Inter hos tibi charissime primum semper lo
 cum Ciceroni tribuimus cuius epistolas omnium
 primum tibi mercaberis, quarum illaborata, & il
 la, ut Fabius dixit, qua nihil pulchrius auditu est
 oratio praese fert felicissimam facilitatem, huic si
 velis adiunges Plinij secundi epistolas, qui floridus
 breuis, succulentus, ut alter ille dulcis, candidus,

copiosus est. ijs accedant Terentii comedię, quibꝫ
 nihil cultius, nihil elegantius. Erunt & poetae le-
 gendi, sed præcipue Vergiliꝫ, & Horatiꝫ, ij quo-
 que verborum optimam tibi suppeditaturi supel-
 lectilem, alter item traditurus optima & sanctis-
 sima viuendi præcepta. Discipulus. Nullos ne
 suades emendos neotericos? Præ. Sunt in hijs &
 lecti prodesse possint, maxime epistolarū scripto-
 res, inter quos optimi sunt & elegantissimi tres il-
 li heroes, Angelus Politianus, Antonius Sabellius,
 & Erasmus Roterodamus: Cuius epistolarū
 prostat ingens volumen. Disc. Nunc in historia
 præceptor, quis tuo iudicio castissimus est? Præ-
 ceptor. De tantis autoribꝫ equidem nihil audeo
 meum tibi impartire, Quintilianus Liuium Sala-
 lustio præfert, Erasmus noster primū tribuit Cæ-
 sari inter historicos locum, & certe est huius fer-
 mo in affectatus & facilis vtrumque igitur legito
 sed priores habeant in lectione partes commenta-
 rii Cæsaris, quibus diligenter perlectis aliquanto
 paratior ad Liuiam venies vbertatē. Disc. Ita
 facere certū est eruditissime præceptor. Nunc igitur
 ab eo, quos nominasti autores mihi compara-
 turus, tu vale.

Colloquium Caroli & Francisci.

Carolus.

SIT tibi felix exortus huius diei Fran-
 cisce perdilecte. Fran. Tantumdem
 tibi reprecor Carolemi candidissime.
 Car. Est mihi filius annos natus vni-
 decim, hūc optarim deinceps a viro &
 liberato & facūdo institui ac erudiri ī literis melio-
 ribꝫ quas video & hodie in p̄cio haberi, & passim
 repellulascere. Fran. Quid tibi ī m̄tē venit amice?

Quid nugaris, pereant, abeant in maximam ma-
lam crucem istæ meliores literę, quas vocas. Om-
nes quos hæc tēpora doctos habent, nome vides
esse mendicos? Nōne Faustus Andrelinus, qui tot
ānos Parisijs docuit, nuper obiit, nuper exemptus
est rebus humanis ita pauper, vt ne testulam qui-
dem reliqueret cognatis & affinibus? Vt alios ta-
ceam innumeros, Erasmus ipse (vt intelligo) pau-
perimus est. Et in quadam epistola sua dicit se ita
familiarem habere paupertatē, vt vxor videri pos-
sit, filios meos pendere malim, quam literis ope-
ram dare. Carolus. Miror te ista loqui vir bone,
qui ipse studueris eloquentię, & præceptorem ha-
bueris Louanij egregie doctū. Franciscus. Vti-
nam ludos istos literarios, imo frontisteria, vel pi-
strina potius & carnificinas nunquam intrassem.
Equidem magis probauerim, si aulicorum ac ge-
nerosorum filij eleganter sonare gallicum sermo-
nem, apte inflare cornu, canes alere, perite venari,
falconem aut accipitrem pulchre gestare, aut ha-
stam vibrare assuescant, hæ sunt artes quę vere no-
bilem deceant. Scholæ istę & gymnasia relinque-
da sunt rusticorum filijs. Carolus. Male tu qui-
dem sentis meo iudicio. Vt non profint tui simili-
bus, nam id tu ita vis esse, officium certe nihil bo-
næ literę. Quid illustrissimo principi Ferdinando
Austrię archistratego nocet quod literatus est, quod
latine nouit loqui, Henrico Anglorum regi cla-
rissimo, num ad reipublicæ gubernationem impedi-
mento sunt literæ & eruditio? Est enim ille tam
eruditus ac doctus, vt nuper cōtra Lutherum edi-
derit opus quod probari video a doctissimis qui-
busque. Veteres illi principes fere omnes literati,
omnes docti filio suos bene instituendos curauit.

eunt. Dicam & illud, si orator quispiam exterius
 ad regem mitteretur, & huic post habitam ora-
 tionem esset respondendum, filius tuus qui apud
 regē erit, ita ut tu vis institutus, nihil aliud q̄ cor-
 tu inflaret & rusticorum filij quibus solis tu scho-
 las & gymnasia relinquis docti, & eloquētes vo-
 carentur ad respondendum oratori, ac tuo filio, q̄
 tantum venari, aut aucupari, aut falconem educa-
 re didicisset, longe praeferentur in regis concilio.
 Fran. Istud quod dicis aliquid est si vbiq̄ latine re-
 spondendum sit. At interim respondetur & ger-
 manice & gallice. Caro. Sed iste rustici filius in au-
 thorum lectione versatus, multo plerumq̄ & do-
 ctius, & copiosius etiam non latine si sit opus re-
 spondebit, vbi venator tuus & anceps qui nunq̄ hi-
 storias legerit, nullam habeat rerum praeitarū
 cognitionem, duntaxat vulgo nota, & sine artifi-
 cio sit dicturus. Fran. Ego tecum nolo rhetorica-
 ri. Nam est quod agam aliud. Quod ad filiū tuū
 attinet, facito ut lubet. Me suatore nullus vnq̄ au-
 lici ac nobilis fili⁹ viri scholam frequentabit, ut li-
 teras discat. Caro. Te igitur suatore aulicorum fi-
 lij nunq̄ sapere discant.

Rhetoricor

Colloquium Claudij & Ferrici.
 Ferricus.

 In præceptore in Hollandiam abijs-
 se: Claudius. Iam dudum. Ferricus
 Disfodes. Claudij⁹. Ego met hodie
 prima luce ad currū perduxī. Fer-
 ricus. Quam vellem vsq̄ ad Calend.
 Ianuarias perpetuam esse in mari
 tempestatē ne huc interea recurrere possit. Clau-
 dius. Illud non posset eloqui si literas amaret. Fer. Præ-
 ceptor ipse non peius odit casū, cuius ut nosti nec

fert olfactum, quam ego literas odi. Clau. Vide
 ne olim istius te poniteat. Ferricus. Quid ita?
 Quum alijs plures, qui tecum in scholis versati
 fuerint ob literaturam ac doctrinam erunt apud
 omnes in veneratione, tu velut idiota quispiam con-
 temneris ab omnibus. Ferricus. Opes me, & am-
 plia facultates honoratiorem facient. Clau. Mihi
 videris Ferrice parum nosse huius seculi studia,
 vbiq; nunc prædicantur ac discuntur literæ, etiam
 in principum aulis, in pretio est eloquentia, & nunc
 aulici passim pro tefferis in manibus habent vel Ci-
 ceronis libellos, vel Erasmi, quem non pauci tan-
 quam alterum Ciceronem admirantur. Fer. Tu
 qui studia ista eloquentiæ tantopere prædicas at-
 que optollis, studeto si voles. Ego dum Tyrannus
 aberit noster, nunc pila manuarum, nunc saltu, nunc
 globulari ludo me oblectare constitui. Clau. Non
 plagas metuis, ac verbera, quum redierit ille? Fer.
 Nihil minus. Curabo ut reuersus a patre meo vo-
 cetur ad cenam. Ita in gratiam facile rediero, si
 quid interim peccatum fuerit. Clau. Quid, tu
 ne existimas parasitum esse illum ac contemptum?
 Fer. Sic me docuit quidam, vulgus magistrorum
 placari solere. Mater mihi narrauit quod huius scho-
 læ magistrum præfuisse, quem discipuli, etiam si
 illius sellam conuocassent placari potuerint cen-
 ta vna, vel prandio, tam suaue erat illi alienum
 vorare cibum. Clau. Abi improbe in maximam
 malam crucem, qui tam loqueris contemptum de
 his quibus omnia debes. Audi quid de officio dis-
 cipulorum Quintilianus dixerit: Discipulos id
 vnum moneo, ut præceptores suos non minus
 ipsa studia ament, & parentes esse non quidem cor-
 porum sed mentium credant. Multum hoc pietas

In aulis pri-
 cipum in
 pretio sunt
 meliores li-
 teræ.

Quintilia-
 ni auctori-
 tas.

confert studio. Verum quia tu non amas literarū
 studia, ergo nec præceptorem amare potes. Vnū
 illud respōde mihi: Cur patrem tuum amas? Fer.
 Quoniam ille mihi suppeditat, quæ ad victū &
 amictum pertineant. Claus. Si non eadem ratione
 præceptorem amas, qui animum tuum præceptis
 instruit viuendi, istud argumentum est te curare
 magis, vt corpore, q̄ animo valeas. At ego malim
 animo bene esse, q̄ corpori. Nunc tu si lubet adito
 spheristeria tua: Ego ad libellos meos recurro, cū
 quibus & iucundius, & vtilius fueris, q̄ cum hoc
 nebulone diutius fabulari.

Ricardus & Antonius. Ricardus.

Vem quæso vel oratorē,
 vel poetam præceptor sta-
 tituit vobis his contractio-
 ribus dieb⁹ enarrare? An-
 to. Nulli adhuc certos scri-
 ptori nos admouit tradēs
 interim quædā ex Laurentio
 præcepta, quæ ex oib⁹
 elegantiarū libris ipse ma-
 gno studio nec minore iudicio selegit. Ri. Cuperē
 & ego eadē videre. Sunt et̄ mihi quoq; iuuenes
 aliquot eloquētiz studio destinati. An. A prædiis
 mittā tibi p̄ hūc nebulonē meū, sed ea lege, vt aŕe
 eorū recurrāt. Ri. Imo sub merendā si voles. Sed
 q̄ dnā auguraris statuisse interptē vīm de p̄legen-
 do autore latino? An. Nihil nisi quod frequēter in
 suis p̄lectiōib⁹ laudat nobis Erasmi dialogos. Ri.
 Isti minime placēt q̄busdā hoīb⁹, in quos optime
 quadrat illud Terentianū: Est genus hoīm, q̄ esse
 se primos oīm rerū volunt nec sunt. Anto. Istis mi-
 hi placet, nisi quod barbarum est, ac stilum habet

Dictū Te-
 rentianū

fratralē. Ricar. Sed ego id vnum vereor, ne dia-
logorum hæc sylua excutiat e manibus iuuenum
Terentij Comœdias elegantissimas. Anto. Longe
aliter ego sentio, prægustatis dialogis multo para-
tiores nos venturos ad lectionem Comicam.

Andreas & Franciscus.

Andreas.

Gratulor tibi reduci ad vrbe Romæ
Francisce charissime. Franci. Et
ego tibi incolumi gratulor An-
drea humanissime. Andr. Quid
tam cito recurris in patriam? quid
causæ q̄ non diutius Romæ sis es

moratus? Fran. Multa, primum nullus doctrinæ,
nullus est illic virtuti locus, quot homines Romæ,
tot eunt per compitâ fures, lenones, stupratores,
pedicones, raptores, sacrilegi. Postremo decessit
nunc Hadrianus pontifex huius nominis sextus,
qui si vita contigisset longior, primam laudē obti-
nuisset inter omnes laudatos p̄tiffices. And. Hic
ego virum noui olim Louanij adhuc in minorib⁹

agentem, tum gymnasiij illius principem, nempe
Cancellarium. Fran. Fuit hic vt audio in sanctis li-
teris, doctrina incōparabili, & quemadmodū nul-
la largitione, nulla simoniaca labe interposita, sed

dei solius prouidentia ad pontificatū euectus est,
ita in conferendis sacerdotijs nō munera, nō stema-
mata, aut claros natales, sed virtutem spectabat.

And. Apud nos rumor est cōstantior, quam vt va-
nus credi possit, hunc veneno sublatum esse. Quo
luctuosior his terris mors tãti viri esse debet, quæ
non ex natura, nec fatalis acciderit. Fran. Verum
istuc est quod dicis mi Andrea. Hic Roman⁹ pon-
tiffex e vita sic decessit, vt bonis omnibus desidera-

Quoniam
pactio victi
tant romæ
vrbis inco-
læ.

De adria-
no papa in-
telligitur.

Bilem sui ipsius reliquerit memoriam, qui vti spe
ronunc letatur in cœlis, exultatque inter beatissi-
mos spiritus. Restat vt summum illum sacerdo-
tem Christum precemur, vt is ecclesie suae prae-
dentem gubernatorem, & sanctum rectorem da-
re dignetur. Hoc nunc durante interregno, & con- Interregnum
sultantibus cardinalibus deberent orare dies no-
ctesq; principes cæteri, quorū salus omnis in Ro-
manæ sedis salute continetur. Andre. Isti non mo-
do non orant, sed turbari potius ac misceri omnia
cupiunt, & nullum esse caput ecclesie. Fran. Sed
quid illud, quod audio quosdam astrologos præ-
dicasse sub annum vicesimum quartum, qui nunc
in limine est finē habiturū pontificis Romani im-
perium, & iactitant quidā versiculos duos p vati-
cinio reptos in codice antiquissimo. Sic habet illi.
Papa cito moritur, Cæsar regnabit vbiq;
Et subito vani cessabunt gaudia cleri.

Andre. Non possum non ridere te, qui ista credas,
ego non magis credo, q̄ si nugiuēdi isti mihi pro-
mittant fore vt proxima nocte sub puluino meo
ingentes auri massas inueniam. Haud videris mi-
hi legisse, quæ Cicero de istis impostoribus scribit
in hæc verba: Non agnosco idcirco astrologos, nō
isiacos, non coniectores, non somniorum interpre-
tes. Non enim hi aut scientia, aut arte diuini, sed
superstitiosi vates, imprudentesq; harioli, aut iner-
tes, aut insani. Proinde pmittamus hæc cœlitibus.
Tu nisi alio te vocāt negotia tua, cenabis apud me
hodie. Franciscus. Quamq̄ sum occupatus ta-
men quod petis faciam ea lege, vt tu cras mihi te
socium itineris præbeas. Andreas. Quo iturus?
Franci. Ad patrem meum; cuius incredibili te-
nor desiderio videndi. And. Ibo tecum vna.

Dictū vul-
gare & fe-
litium.

Balduinus & Thomas.

Balduinus.

Bi pater est tu? mi Thomas? Tho. Iam biduū abest oppido, sed etas aderit spero domi. Nā venit hodie Gandauo vix quā spiam doctatq; egregie facundus, cui fratrem meū iuniorem in disciplinā tradere statuerit. Bal. Quis ille qu-

so est vir doctus? Tho. Petrus Scotus ille, nōstin hominē? Bal. Tanq̄ te, conuixi enim huic trienniū totū. Tho. Quid is igitur te docuit? Bal. Primū, vt nihil Christo chari? haberē, totus ab illo pēderem, illi fiderem, parentē vtrūq; colerem, & huius loco præceptores meos haberē, nihil mentirer, nihil furarer, nihil in ore ac labijs haberem, quod ab animo dissideret, p̄pterea sermonem esse datū hoībus, vt sibi mutuo significant, quod aīo sentiunt. Diligerem p̄ximū meū sicut me ipsum. Nihil alteri facerem, quod mihi fieri nollē. Consortia malorū, tanq̄ pestem quāndā vitare, bonis ac studiosis equalibus me adiungerem, deniq; literas meliores atq; eloquentiā iuuenis discerem. Tho. Ad ista multo saluberrima præcepta bene adiecit, illud de bonis literis, nam studia hęc vt Cicero dixit adolescentiā aguat, senectutem oblectant, secūdas res ornant, aduersis perfugiū ac solacium præbent, delectant domi, non impediunt foris, pernoctant nobiscum, peregrinatur, rustificantur. Bal. Non ille quem admodū vulgus magistrorū facere solet, ferulus, vigis, loriscq; conscindit fidei suę concreditos pueros. Non plagosus est Orbilius, sed laudibus excitat, premijs, quibus etas illa capitur, inuitat & euocat. Huius viri schola mihi puero nihil aliud vici-

Ciceronis
authoritas
grauis ac
præclara.

est, q̄ ludus quidam, & iucundissimi certaminis
 locus. In auctoribus enarrādis hoc nemo felicior,
 niemo facilior, cumq; sit doctissimus, tamen sub-
 mittit se ad mensuram discētium. Thomas. Hoc
 maximum est. Prima enim virtus eloquētię per-
 spicuitas, & multi hodie præceptores nolūt ad in-
 tellectum audientis descendere. Quamobrē gra-
 tulator hunc fratri meo præceptorem, in cuius scho-
 lā nihil sit auditur⁹, quod audiuisse pōniteat. Bal.
 Audiet ea quibus & eruditione ornatior, & vita
 melior euadere possit. Vnum tu curabis, vt pater
 hunc virum sibi familiarem amicum habeat, ita
 sicut vt præceptoris tibi amico gratificari cupien-
 sis, studio ac diligentia adolescentens magis profi-
 ciat. Ri. Credo sic esse, & operam dabimus, vt
 huic doctissimo gymnasiarchæ frater noster insti-
 tuendus tradatur.

Henricus & Iodocus.

Henricus.

Vid istud ornati est mi Iodoc⁹? quid si
 bi vult tā breuis tunica? Quid rubrū
 pileū, rubra item tibialia? An ex scho-
 lastico mercator factus es? Iod. Nihil
 erras Henrice. Henricus. Non maluisti in otio li-
 terarum dulcissimo, atq; inter studiorum socios
 iucundissimos adolescere, q̄ sic terra marique vo-
 lare, iuxta illud poeticum.

Per mare, per terra currit mercator ad Indos.

At plerūq; subito coorta inter nauigandum tem-
 pestate, & nauē iactantibus austris de vita pericli
 tari. Iod. Multo magis istæ placebat vita litera-
 ris. Hen. Cur igitur mutasti? Iod. Huc me ad egre-
 sū præceptoris, cui me pater cōmiserat scuitia. Quoti-
 die ille me virgis ac loris cōscindebat imerētē, nec

magis parcebat natib⁹ meis, q̄ corio bubulo. Vbi
 nullum is in me sc̄uendi finem fa ceret, ego non
 odio literarum, quas semper amauī, sed vt man⁹
 tyranni illi⁹ effugerem, in patriam redij, patrem
 obsecraui, vt mihi liceret alio ad mitiorem aliquē
 præceptorem concedere, verum ille existimās ni
 hil esse minus mihi, q̄ studium cordi, me huc amā
 dauit, vt artem mercatoriam discerem. Hen. Præ
 ceptorem illum dij deaq; omnes perdiunt, quite
 sua tyrannide in has præcipitauit erumnas. Eo te
 noui esse ingenio, qui ad frugem aliquam in lite
 ris peruenire potueris, si humanior quispiam cō
 tigisset præceptor. Nunc mi lodoce quo pacto vi
 tus inter mercatores? lodo. Ego quidem nullius
 adhuc mihi iniustitiæ conscius sum, sed vereor ne
 cum quibus quotidie cōgredi necesse est, morum
 aliquam scabiem nobis affricent, Hen. Id ne fiat
 melioribus te adiungito. Sunt enim & in hoc ge
 nere hominum boni complures. lod. Ita si fecero
 non ditescam, in hoc enim ordine quo quisq; im
 probior, hoc citius ad magnas puenit opes. Hen.
 Sic ditescere perire est mi lodoce. Præstat hic pau
 perem & modicum esse, vt cœlum diues ingredia
 re. lod. Vera loqueris, & ego quoad licebit pare
 re conabor tuis istis saluberrimis monitis.

Philippus & Iacobus.

Philippus.

Vid tu media hyeme Louanium
 venis? Iaco. Venio ad curanda ne
 gotia cuiusdam amici. Phi. Cuius
 modi sunt negotia? Iac. Forensia.
 Phi. Quæris igitur aduocatum?
 Iac. Quæro, sed peritum nostratū
 strum. Phi. Hinc tibi facile commonstrauero, sed

prius oportet expuas aureos aliquot denarios, hic enim nemo gratis patrocinatur. Iac. Quid si nō habeam? quid si missurum promittam? Phi. Nihil egeris nisi presente nummo. Iac. Re igitur infecta erit mihi redeundum? Phi. Plane. Iac. Quid amico illi respondebo, qui me huc misit? Phi. Ut si recte curari sua velit negotia, te remittat cum differto marsupio, non esse hic minoris venales caudicorum linguas, quā sunt alijs in locis. Iac. Istos hoīm expilatores magn⁹ pdat Iupiter.

Colloquium Ludouici & Hectoris.

Ludouicus.

Nihil iam diu audisti de Ioanne Barbirio congerro-
 nenostro mi Hector, vbi
 terrarum agat? quid rerū
 gerat? Hect. Audiui et
 te eum Louanij, & in ea
 schola conuiuere eximio
 illi theologo Martino dor-
 pio. Lud. O felicem ado-
 lescentem, qui quidem in

eam venerit domum, vbi nihil nisi sanctum, nihil
 nisi eruditum sit auditurus. Hector. Hestern-
 o die misit is mihi strenulam ineuntis anni. Lu-
 do, Quid nā dic rogo, Hect. Membrana erat
 in qua depinxerat quidam tres illas deas inter se
 de formæ præstantia serio contendentes. Lud.
 Huiusmodi strenula magis conueniebat donari
 puellarū amatores, q̄ scholasticū & assidue libris
 affixum hominē. Hect. Nō id dicas, si scias quo
 id consilio fecerit. Lud. Audire percipio. He,
 Ut Iunoni ac Veneri Mineruam velut alter Paris
 præferre, quanto quæ hæc Troiano Paridi in cer-

F

tamine promissis meliora sunt ac præstantiora di-
 uitijs quas Iuno, & pulchra coniuge, quam Ve-
 nus promississe traditur. Lud. Tu igitur quando
 quidem beneficium beneficio pensandum, quid il-
 li remisistis? Hæc. Conatus sum equidem remu-
 berare beneficium, nisi ille extruso in hoc a se pue-
 ro iniunxisset ne quicquam reportaret, quod si fe-
 cisset fore ut reuersus, domo exturbaretur herili.
 Lud. Istud haud tibi displicuit nisi fallor, qui sole-
 re accipere multo libentius quam dare.

Colloquium Rumoldi & Christiani. Chri.

Vis cubiculi fores pulsauit? Ch.
 Christianus vetus ille congerro-
 tuus. Ru. Cuius titeri gratia
 tam profunda vespera nos adis
 mi Christiane? Chr. Præceptor
 huc me misit, qui te ad studium
 hortarer eloquētis, is multo serb

egerrime te tam ignauum esse, de cuius ingenio
 maxima queq; sibi pollicebatur, in tota schola sua
 dicit non esse alium æque a literis alienum. Ru.
 Studere non possum, quando ille me tam frequen-
 ter obiurgat. Ch. O cæcam pueritiã, non vides
 miser istuc facere suorum amantissimum præce-
 ptorem ut te excitet ut accendat, ut ad meliorem
 mentem reducat, quid si ille quod faciunt plagosi
 isti Orbilij, quotidie cederet, raperet, tunderet ver-
 beribus ac minis excarnificaret. Ru. Constat hac
 via non paucos iuuenes odisse citius q̄ amare stu-
 dia cepisse. Chr. Tu igitur charissime Rumolde,
 præceptorem hæc tam eruditum tamq; huma-
 num, fac respicias. Nunc dum virescens ætas, dum flo-
 rent anni, compara tibi virtutem, scientiam, ac bo-
 nas artes, hæc sunt illę diuitiæ, quas nec tempestas

Amica ad-
 ulatio.

Adimere, nec ignis exurere, nec vlla vis hominum
 eripere possit. Cetera omnia quae possidentur in
 terris fluxa, fragilia, & caduca fortunę bona sunt.
 Non sit graue, non sit molestum animos aliquot la-
 bore hunc suscipere, qui solus Maronē illustra-
 uit, Ciceroni, & Salustio, Plinij famā dedit. Luca-
 num, Ouidium, Persiū, Iuuenalem, tot poetas cla-
 ros fecit, vt philosophos taceam, quorū tota, Quis
 longa vita, nihil aliud q̄ clar⁹ ac delectabilis labor
 est. Ru. Tuus iste sermo Christianie suauissime
 ira me pungit, afficit, rapit, vrit, infāmar, reliquit
 scintillas & aculeos quosdā in animo meo. Quā
 ob rem ago tibi immortales gratias pro tam ami-
 ca admonitione, deinceps ita studijs facundię inui-
 gilaturus, vt minime frustra nos adijisse videaris.
 Ch. Si ita in animum induxisti tuum, queso vt su-
 peris bene fortunantibus absoluas qđ aggredieris.

Colloquium Ambrosij & Ricardi. Ricardus.
 Alue iterum atque iterum sode-
 lis optime. Am. Et tu salue per-
 petuum Ricarde, vnde venis? Ri.
 E foro vbi librarię visuntur offi-
 cine. Am. Præceptor vbi est?
 Ri. Apud Gasparem bibliopolā.
 Am. Non longe abest, recurra-
 mus in scholam, ne nos hic pro foribus impruden-
 tes opprimar. Ri. Melius est, sed nimis cupio no-
 bis hodie contingere scholarum serias. Am. Pla-
 gę citius contigerint, sed cur quales ludendi &
 exeundi hodie tam cupidus es, cui hac septimana
 bis in agros compascuos excurrendi copiam fece-
 rit doctoris benignitas. Ric. Oppidi præfectus
 ante tertiam horā deducet quēpiā ad supplicium.
 Amb. Quaedam oblectum? Quid is fecit, Ri.

Septimana

Fores effregit, atq; in domū irruit alienam. Am-
 bro. O te durum atq; crudelē, qui spectaculo capi-
 piare tam tristi. Ric. Multis est vtile nonnunq;
 interfuisse aliorū supplicijs. Nam deterriti exem-
 plo, a furtis, a parricidijs, a stupris tēperant. Am-
 bro. Est magis laudabile, si quis virtutis amore
 temperet a malefactis. Oderunt, inquit Horatius
 peccare boni virtutis amore. Ric. Nihil igitur tibi
 videtur, si quis formidine ponē nō peccet, alio-
 qui si speret fore clam ad ingeniū rediturus. Am-
 bro. Equidem non damno istuc, sed alterum ma-
 gis probo. Ric. Heus tu mi Ambrosi, nihil vltra
 continendus est sermo. Eecum præceptorē. Am-
 bro. Vbi est? Ri. Nunc præterijt ædes pōtificis.
 Amb. Væ tuis natibus, si non bona fide concedē-
 tos tibi Aescopi apologos reddideris. Ric. Ne ri-
 de. Tu enim non minus periclitaris, qui in eadem
 es nauī. Sed exhibe vultum grauem aduenienti ac
 si de literis colloquuti hic simus diūtius.

Colloquium Frederici & Xenophontis.

Fredericus.

NDE sit, vt sacerdotes quo-
 plus habēt, hoc plura cupiāt.
 Xe. Crescit amor nummā
 quātū ipsa pecunia crescit;
 vnde videre est quosdam esse
 se decies canonicos, ac toties
 pastores, quorū sacerdotio-
 rum tā vberes plerunq; sunt
 puētus annui, vt inde triginta
 possint alii sacerdotes. Fre. Quid isti de se fu-
 turum putāt? Xe. Vt postq; annos aliquot sua-
 uiter vixerint, recta in cœlum demigrent, si ex sa-
 cerdotijs, quo iure, quaque iniuria quasita pota-

Horatij au-
 soritas præ-
 clara.

Sermo io-
 cundus.

Diſſe gra-
 ue.

tunculam aliquam relinquunt pauperibus atq[ue]
 egenis, quibus ne teruntium quidem in vita dede-
 rint. Frede. Sic illi se credunt satisfacere Christos
 Xe. Ita. Fre. Quanto sum ego felicior, qui fa-
 cultatibus mihi a patre relictis contentus vivo, &
 nihil tale ambio. Xe. Non potes tu equidē am-
 bire obstante domi vxore. Fre. Quid ita? In Ger-
 mania superiore presbyteri saluis præbendis & ca-
 nonicatus etiam vxores ducunt. Xe. Absit, vt
 illorum facta nobis in exemplū vocemus, faciunt
 hoc illi contra Sanctæ Romanæ ecclesiæ decreta,
 quibus non parere est impium. Fre. Illi impium
 & iniquum existimant, si quis pareat. Xe. Suo
 periculo existimant, olim impietatis ac rebellionis
 suæ pœnas luituri, quum summus ille & immor-
 talis pōtifer terram venerit iudicaturus. Hæc erit
 mors æterna, quæ manet omnes, qui ab ecclesia
 Romana deficiunt.

Colloquium Stephani & Remigij.

Stephanus.

Te felicē Remigi, vt qui sis natus his
 temporibus, quibus literæ meliores
 vbiq[ue] felicissime reuiuiscunt. Nullū
 fere est oppidum eximium quod nō
 habeat vnum aut alterum eximie do-

ctum iuuetutis moderatorem. Re. Sic habet Ste-
 phane humanissime. Sed nusquam desunt veteris
 inscitæ propugnatores, quorum alij in concioni-
 bus, alij in foro, in conuiujs & comotationibus,
 alij bonis lateribus in bonarum literarum cultor-
 res declamitāt. Ste. Istiusmodi ranas & habuit,
 & semper habebit orbis, a quibus vituperari lau-
 dari est. Nihil harum coaxatiōes bonis literis offe-
 cerint, quas hoc tempore non modo vulg^o, sed &

Dictamen
festiūm.

urbium primores, aulici, proceres, praefides, & reges amare incipiunt. In Anglia favore principis regnant bonae literae. Terentium atque id genus scriptores comendat linguae gratia, ita passim circumstantur illic aulici, ut Henrici Octavi, qui nunc florētissime praestit insulae regia, nihil aliud quam sedes, & arx esse videatur optimorum studiorum, his duobus, his praesidijs freti, nonne fortiter continemus phariseos istos, & scribas, qui soli oderunt, quibus solis inuisae sunt bonae literae? Re. Vere dixisti phariseos, aut enim pertinacioribus odijs quondam pharisei in Christum conspirarunt, quam isti in omnes literarum professores conspirant. Ste. Tanto maioribus animis nobis incumbendum est in studia latinæ nitatis, & eloquentiae, sine qua caeca omnis doctrina est & iliberalis, bona spes habet animum meum, propediem futurum. ut quemadmodum Cicero philosophiam latinis literis illustravit, ita erit at ceteris quoque disciplinis, & iam theologiae quantum accessit eloquentiae per Erasmi scripta. Re. Eximij profecto viri, quique nunquam miratur dignissimi. Ste. At multi non probant huius scripta in sacris literis, ne paraphrasas quidem, quibus mea sententia nihil sanctius, nihil ad recte viuendum est conducibilius. Re. Haec mihi tecum conueniunt. Tecum sentio de paraphrasibus optime Stephane. Ceterum quod ad scripta huius viri incomparabilis attinet ea latius in memoria hominum & sermone versabuntur, postquam ab oculis recesserit, postquam vitam cum morte commutauerit, quamquam ut dixisti modo dignissimus est, qui nunquam occidat.

Pharisei &
Scribae.

Hic mire
laudatur
Erasmus.

Colloquium Præceptoris & Discipuli.
Discipulus,

VE præceptor obseruan
de, huc accessi, vt si per
tua tibi liceat & priuata,
& publica negotia me do
ceas, quæ ad illustrem hi
storię scriptorem Sueton
ium leguntur de rebus
gestis Iulij Cæsaris. Ne
scio enim quo modo sem
per fuerim cupidissimus
ea cognoscendi, quæ vir ille in vita egerit. Præcep
tor. Hæc ex ipso Suetonio aliquanto cõmodius
didiceris. Discipulus. Non ita mihi videtur
humanissime præceptor, loquuntur quidem libri
nobis, sed dubitantibus non satis commode respõ
dent, deinde alius insident animo, ac hærent tena
tius, quæ audieris, quam quæ legeris: & tu ipse
nos docuisti, vt quoties viuz votis data esset co
pia libentius auscultarem, quam legerem.
Præceptor. Tuis istis tam doctis rationibus vni
te delectatus non possum tibi non morem gerere
Tu arripe aures Pamphile. Primum hic Iulius
facundię studia sic adamauit, vt relicta Italia
Rhodum secedere statuerit, operam daturus A
pollonio Moloni optimo tunc, & longe clarissi
mo dicendi magistro. Apud Herculis templum
in Hispania magni Alexandri conspecta imagi
ne, ingenuisse traditur, quum meminisset, in qua
state Alexander orbem terrarum domuerat, ni
hil adhuc a se gestum, ac perpetratum esse me
moriam dignum, Gallię pars maxima ab eo is

prouintia formam redacta, Germani maximis affecti cladibus, Victi & Britanni, gens antea Romanis ignota. Obsessus Pompeius, idemq; ad extremū pharsalico prælio fusus, debellati postea & liberi Pompei in Hispania, facti ab eo correcti, Annus ad cursum solis accommodatus, Medici & liberalium artium doctores ciuitate donatū vt sic & ipsi libentius Romæ habitarent, iniure dicendo laboriosissimus fuit ac seuerissimus, legem sumptuariam præcipue exercuit. Ius ciuile statuerat ad certum modum redigere ex illa immensa & diffusa legum copia, optimis quibusque & necessarijs in libros collatis paucissimos. Hæc & alia quædam non fecit morte præuentus. De libris ab eo conscriptis legito Hadriani Barlandi opusculū quod de doctis ac literatis principibus inscribitur. Dixi de rebus ab eo gestis, nunc qui mores fuerūt audies. In agmine sæpius anteibat capite detecto seu sudum esset, seu turbidum cælum. Militē præbabat a viribus tantum, cui nunc seueriorem, nūc indulgentem se præbemat. In desertores ac seditiosos grauissime semper animaduertit, bonorū militum ac strennuorum null^o vnquam princeps fuit amantior. Amicos item & summa facilitate & indulgentia tractauit, quorum vni in diuerso loco egrotanti cessit, ipse interim humi ac sub diuocrietem capiens. Ad quamlibet graues etiam similitates deponendas paratissimus, vbi oblata esset occasio, In vliscendo quoque nihil eo lenius. Ad postremum tum in administratione, tum in victoria belli ciuilibus clementiam exhibuit admirabilem. Hæc habui præclare adolescens, quæ tibi impartirem de Iulio. Cætera cognosces ex ipsius autoribus. Discipulus, Maximus tibi a me agunt

tur gratiae praeceptor eloquentissime, ceterum ut
 tu occasiones me tibi obligandi avidissime ample
 cteris, ita & ego mortaliura nemini libentius de-
 beo, q̄ tibi. Sed priusquam a te discedam, quē au-
 dire iucundissimum est. Rogo fac intelligā, quid
 sentias tu de Plauto atq; Terentio Comicis, Nam
 audio quibusdam egregie laudari Plautum, alij
 praeferunt huic Terentium. Prae. Nec ego dubita-
 ui unq̄ Plauto praeferre Terentium. Disc. Cuius
 modi igitur tibi videtur iudicium illud Volcatij
 Sedigiti apud Gellium in Noctibus, Plautum Te-
 rentio praeferentis; Praecep. Certe uile mihi omni
 prorsus sensus caruisse videtur. Plaut⁹ durior est,
 & asperis passim, atq; obscuris utitur verbis, Te-
 rentio nihil est cultius, lenius nihil, elegantius ni-
 hil, ut interim taceam hanc nonnunq̄ nec satis co-
 hærere Plautinas Comœdias; Tum decori, quod
 ubiq; tantopere custoditum videmus Terentio, q̄
 saepe obliuiscitur Plautus, deinde sales illis, quos
 vndiq; colligit, q̄ plerūq; hebetes ac scurriles sunt
 quum nihil videas in hijs Terentio venustius, atq;
 urbanus. Disc. Nunc ego qui hactenus Plautinae
 phrasie admirator maximus fui, te autore prae-
 ceptor, incipiam non modo legere sed ad verbū quo
 que ediscere Terentij fabulas. Tuū enim de La-
 tinis Comicis iudicium multo pluris, ut par est, fa-
 cio, q̄ Sedigiti Volcatij quicunq; fuit ille.

Aegidius & Philoſophus.

Aegidius.

Plus est mihi frater Philoso. Rara hæc
 pars est. Aegi. Frater mihi est optim⁹
 Phi. Nondum fortasse bona patria di-
 uisisti. Quod si quando defunctis
 parentibus faciendum erit, ibi demū

G 1

etumpet iniquitas tum illæ turbæ fiet, Aegid.
 Fratre meo nihil est melius, Philoso. Ille non te
 fortasse, sed cœlibatum tuum amat, Aeg. Aman-
 tissimus mei frater est, Philoso. Est ita viuendū,
 nisi cupiditas obstaret, ac fitis habendi, Aegi. Fra-
 tri vnice charus sum, Philoso. Hunc amicum tibi
 fac serues mutuo amore, officijs ac pietate, Aegi.
 Sunt & sorores mei amantissimæ, Philoso. Cura
 ut illæ quoque te sui amantissimum fratrem ha-
 beant, ita fiet vt exempto rebus humanis commu-
 ni patre, orbatas se parente non sentiant, Aegi. For-
 mosissimæ sunt mihi sorores, Philoso. Tanto ma-
 gis vigilandum est tibi, Ad tutandam enim pudici-
 tiam res inutilis est forma, Aegi. Sorores habeo
 venustissimas, Philosophus. Stude ne diutius ha-
 beas, virginea castitas nulla melius arte q̄ matu-
 ro seruatur coniugio.

Colloquium Conradi & Henrici.

Henricus.

Recor vt tercentū mē-
 ses, tercentum lustra vi-
 deas mi Conrade, Con.
 Et ego tibi prator tam
 longum viuere nume-
 ros vt pueris æquas.
 Henr. Nunquam tam
 mane, neq̄ tam vespere
 huc yemo, quin te li-
 bris affodum & chartis
 inueniam, aut scribentem, aut legentem aliquis.
 Con. In hoc me parens ablegauit ad hanc florentis-
 simam Academiam, vt studentio eruditior euade-
 rem, atq̄ ita & melior, & humanior domū reuer-
 terer. Fere enim ita euenire videntur, vt quo quisq̄

doctior ac eruditior est, eo sit & humanior, & tra-
 ctabilior. Eam non dico sophisticę, quę Parisij, & a-
 lijs quibusdā in scholis docetur, Sed literarum vis
 est, vt barbaros emolliat animos. Hen. At alij ma-
 gis studēt vt pecunia, sacerdotijs, aut agrorū lati-
 fundijs ditescāt. C6. Nihil me mouet istorū exem-
 plum, Velle suum cuiq; est, nec voto viuatur vno,
 alius alia stulte optat sibi contingere, adeo vt vere
 possim exclamare, Dij boni, q̄ multiplex est hoīm
 stultitia, quā inanes cogitationes, quantū vanita-
 tis in vita! Si lubet ridere, narrabo tibi quid Romę
 acciderit quodā die in cōuiuio. Hen. Narra quęso
 Con. In hac vrbe tam sacra cōpotabant ęquales ali-
 quot, Vbi iā vino incaluissent, alijs p̄monia am-
 plissima, alijs optātib⁹ sacerdotia, alijs deniq; alia
 cupientib⁹ sibi deorū immortalīū fauore ac beni-
 gnitate contingere, quidā cęteris festiuior, Ego, in-
 quit, nihil optarim aliud, q̄ asinus fieri. Nam Ro-
 mę sacerdotia ac diuitiæ solis contingunt asinis.
 Henri. Nihil me Hercule potuit neq; dici verius,
 neq; festiuus. Con. Nusquā illuc audisses vel Pyr-
 rhi vel Darij, vel Augusti ni votum, vel in diuinis
 literis iusti illius Simeonis. Hen. Tu me cuiusmo-
 di fuerint horum vota quęso edoceas, memoratu-
 enim digna mihi dictur⁹ videris. Con. Pyrrhus nō
 regna, non victorias, non opes, sed a dijs compre-
 catus est sanitatem. Darius oblato sibi malo puni-
 go, tot sibi zopyros optauit, hoc est sapiētes, quot
 illic inessent grana. Diuus Aurelius Augustinus
 tria legitur in votis habuisse. Vidisse Christum in
 humana natura, & in terris versantem cum homi-
 nibus, Paulum de pulpito fulminātem, & specta-
 biles vrbis Romę triumphos. Deniq; Simeon il-
 le iustus, veretq; pius ac religiosus votis ardentis-

Vergilius.

Simeon.

finis rogauit dominum, vt sibi ante mortem con-
 ringeret intueri, tot iam seculis expectatum Mes-
 siam, quo viso corporalibus oculis, Nunc satisfac-
 tum est inquit, domine votis meis, Nunc lubens
 ac latus moriar. Hen. Quam sunt hæc ab illis di-
 uersa, quæ dixisti modo, & cuperem huiusmodi
 plura ex te discere, sed nunc venio vt iussu paren-
 tis vtriusq; te vocem ad cenam. Conr. Cuiusmo-
 di estis habituri conuiuas? Henri. Tui ordinis ac
 professionis omnes, nimirum studiosos ac litera-
 tos. Conr. Puerum expecto meum, qui simulatq;
 redierit a negotio, quod transigendum susceperat,
 recta consequar. Ita parenti fac vtriusq; renunties.
 Henr. Renunciabo, sed tu vide ne cesses. Con. Nō
 fiet, reliquos conuiuas nihil morabimur.

Colloq. Mariti vidui, & Philosophi.

Maritus viduus.

Vrsus vxorem ducere co-
 stitui. Philoso. Istuc ne co-
 gitares quidem, si legis-
 ses quæ modis omnibus
 maximè viri de mulierum
 ingenijs memoriæ, ac lite-
 ris prodiderūt. Viduus.
 Ad secundas nuptias ani-
 mum adieci. Philo. Si pri-
 mis nuptijs domari non
 potueris, iam ad secundas trāsito. Si nec illæ te do-
 muerint, appetes & tertiam vxorem. Viduus.
 Sine vxore non possum viuere. Philoso. Qui ex
 prima vxore liberos habet, his poueram super-
 inducens, non aliud agit, q̄ si manibus suis in pro-
 prias ædes incendia mittat. Quam multos no-

Nbtatu
 dignum.

uercalibus odijs domus suæ tranquillitatem tur-
 baffe compertum est? Quid enim est aliud mari-
 talis vita, & præsertim cum secūda vxore, quam
 continuæ rixationis alimonia & litigiorum nutri-
 cula. Proinde si continere non possem, nisi diuina
 id lege vetitum esset concubinam citius quam se-
 cundam vxorem admiserim, ac proli nouercā ad-
 duxerim. Viduus. Nota vxore mihi est opus. Phi-
 loso. Os durum atq; indomitum, si ad te frenan-
 dum coniugio est opus altero. Viduus. Sine vxore
 mihi grauis est vita. Philoso. Age age dum vr-
 get adolescentia, vbi hæc deferbuerit scio dolitu-
 rum. Nescis miser, nescis q̄ sit dulce in vacuo dor-
 mire cubili.

Lepidus
 sermo.

Anselmus & Præceptor & Petrus.
 Anselmus.

O Ratulor tibi reditum e solo
 natali præceptor humanissi-
 me. Præce. Habeo gratiam
 Quomodo se habet res do-
 mi? Anselmus. Varie. Præ.
 Quid ita? Ansel. Iam tri-
 duum totum graui morbo
 laborauit puer ille, qui nu-
 per adductus est ex Ganda-

uo, Petrus Herlemus domum se recepit ob ma-
 tris aduersam valetudinem. Præcep. Nemo acces-
 sit meorum numero? Ansel. Duo accesserunt ex
 Mechlinia. Præce. Cuius filij? Anselmus. Patrem
 aiunt magistratum esse in eadem vrbe. Præcep.
 Quis eos adduxit? Ansel. Vir quispiam natu gran-
 dior, cana barba, canoq; capillitio, quem hypodi-
 dascalus tuus in cenam adhuc, humaniterque
 tractauit. Præcep. Benefactum. Ansel. Præterea

G iij

venit alius ex Antuerpia, qui ancillæ turæ pro annuo victu cognatuli sui adnumeravit coronatos triginta. Præce. Ancilla ubi nunc est? Ansel. Modo abiit ad forum emptura pisciculos tibi in cœnam. Præ. Abi tu ocyus atq; eâ reuoca. Dicitō nihil opus esse, vt quicq; emat, Nam cœno foris. Sed vñ nobis Petrul' nñ? Pet. A foro p̄ceptor. Gaudes te rediisse. Præce. Credo, sed magis gauisurus foretasse si quis renunciasset me diutius abfuturum. Sed tu interea q̄ strenuum te militem præbuiſti paleſtra literaria? Pet. Sic strenue militaui, vt duras absente te edidicerim Terentij Comedias. Præcep. Quas? Petru. Eunuchum atque Adelpbos. Præce. Vtriusq; igitur inscriptionis rationem teneſ? Petru. Teneo p̄ceptor. Præcep. Quid igitur ſignificat vocabulum adelphi? Petru. Hæc dictio pluratiua latine ſignificat fratres, hoc indiſtinctum eſt nomen Comædiæ a duobus fratribus Mitione ac Demea, quorum hic durus ac ſeuus, ille mitis atque indulgens pater Terentio inducitur. Præce. Nunc tu mihi chariſſimus es diſcipulus, atque ob hæc tam strenue nauatam operam tibi permitto, vt a prandio ludas. Petrus. An ſolus ludam p̄ceptor? Præce. Aſciſce tibi vnum aliquem ex illis, quorum mihi explorata eſt in ſtudiis diligentia. Petru. Sodalem cupio conterraneum & cognominem meum Petrum Brugensem. Præceptor. Probe facis, ille nihil aliud q̄ ludit etiam abſque venia. Petrus. Si is non placet, ſine p̄ceptor vt mecum ſit Henricus Lubecēſis, quo iuvene nullus eſt alius in ludo tuo literario bonarum literarum ſtudioſior. Præ. Age fiat.

Sylueſter, Donatus.

Sylueſter.

Saluberri-
ma patris
ad filium
monitio.

Pij ac salu-
bres ad viã
æquitatis
instinctus.

Laudo mi fili, & me vicissim facillimo vteris pa-
tre. Louanium vbi adueneris, ita vjuto, ita te geri-
to, vt sis doctoribus tuis q̄ charissim⁹, ac illum fac
imiteris adolescentem in Comœdia, de quo dicit:
Nulli lædere os, arridere omnibus, nunquam præ-
ferens se alijs, ita vt facillime sine inuidia laudem
inuenias, & amicos pares. Filius. Faciam pater q̄
mones omnia. Pat. In scholis attête fac audias eos
qui profitebuntur. Viam sapientiæ monstrabunt
tibi, & per semitas te ducent æquitatis, quas cum
fueris ingressus, non arctabunt gressus tui, & cur-
rens non habebis offendiculum. In eadem schola
vide ne delecteris in semitis impiorum, nec pla-
ceat tibi malorum via, qui nõ dormiunt, nisi cum
male fecerint, nec capitur somnus ab eis nisi sup-
plantauerint.

Ludus globularis.

Colloq. Iuliani, Augustini, Petri, Pauli, Aegidij
Iulianus.

HS gratia. Tandem ad primam
horam ferias scholarum extorfi-
mus, id quod nobis toto vix semel
contingit anno, Tam difficilẽ hunc
sumus nacti præceptorem, quota-
mẽ ad verbera & plagas nescio an
tota hæc regio facillioem habeat. Augustinus.
Mihj hoc nomine plurimum, mihi debetis quic-
quid est istuc feriarum, qui vobis tam insignem,
tam cõmodum reppererim oratorem, cui ni sa-
xæus, ni ferreus esset negare non potuerit. Petrus.
Vera loqueris, atq; eã ob rẽ oēs te amamus plu-
rimum, vicissim tibi alias, si quid vltus venerit lu-
bentes benefacturi. Sed ad ludum pperemus, dũ
enim loquimur, dum garrimus abit hora. Augu.

Istuc recte, sed quod lusus genus magis placet ?
 Pau. Mihi non potest non maxime placere, quo
 ceteros delectari cognouero. Iul. Videtis ne so-
 dales iucundissimi serenum esse caelum, & ventos
 omnes ac tempestates refedisse? Aug. Videm⁹,
 & propterea magis libet in caēpos & virentia ex-
 currere prata. Iulia. Seuiente hoc aestu campos
 relinquamus alijs, qui domi non habent, vbi cor-
 pus exerceant, horti interim nostri erūt nobis cam-
 porum loco, vbi ad stipitem erectum proijcientes
 vini sextarios aliquot lucrifaciamus in coenā, quae
 res nostro magistro duabus de causis haud erit, ni
 fallor, ingrata: bibet enim nobiscum immunis, &
 a symbolis, & sumptus interim domi nullos fa-
 ciet. Pau. Tu profecto non frustra sapis Iuliane,
 qui tibi sapis in vtraque enim harena exercitatis-
 simus es quandoquidem & strenue potas, nec lu-
 dis indocte. Sed agite, nunc fortunā experiamur.
 Nā hic ludus non ab vno tm̄, sed pendet a plurimū
 dextris, & non raro qui sit multum indoctus mit-
 tendi globi tantum officit, quāntum ceteri pro-
 sint egregie docti. Aug. Istuc sic habet, sed nu-
 mero sumus impares, vnus igitur nostrum alijs
 ludentibus interim sedeat ociosus, aut duos mit-
 tat globos oportet. Pau. Proinde faciam⁹, quod
 in hoc ludēdi genere seruari solet, vt is qui primo
 iactu stipiti erit proximus, ludi spectator sedeat
 ociosus. Sed nusquam fortunatus fuerit, cui tu cō-
 tigeris in hoc lude socius. Aug. Quam ob rem⁹
 Pau. Tu enim es omnium certamine mittendorū
 globorum doctissimus. Aug. Sed fortasse om-
 nium infelicissimus. Pau. Nunc agite bonis au-
 bus rem aggrediamur, vt scire possimus, cui fa-
 ueat, cui sit magis amica fortuna, ego si lubet mit-

H

tam primus omnium. August. Esto tu primus omnium si lubet, papæ, stipiti proximus es, verum sic agens minime te stipitem sed artificem probas, ita si pergas me viceris. Pau. Bonus profecto iactus est Augustine, sed qui fortunæ magis debeatur quam arti. Id quod cæteri quoque sunt ostensuri. Aha Iuliane hunc bolum mihi e faucibus eripuisti, sedebis hoc ludo spectator ociosus. At bene habet. Eiusmodi cõtigerunt socij, vt bona spes habeat animum meum victoriam esse nostram.

Aegid. Quid an putatis nos a fortuna relictos in hoc certamine? vidi plus milies vicisse qui omnium essent indoctissimi. Ne gloriare prius quam viceris. Penes quem sit victoria docebit exitus, sed primum diffiniamus. quoto iactu constabit victoria, quodque sit victrici parti futurum brauium.

Iulianus, Sexternio ludum absoluet, pars prior victa pronuntiabit quanti ludetur, qui in scrobem hunc inciderit in damno erit. Augustin⁹. Placent leges, Nos quoniam proximo iactu vicimus incipiemus. Aegidius. Quod nobis bene vertat. Auge nunc sodalis quanquam hi sunt viribus superiores, nos operam demus vt animo vincamus, qui non raro inferiori victoriam peperit, tu mitte prior, quanquam abbas mallet, nos sequemur.

August. Quid tibi videtur is iactus? Aegidius. Non malus hercule. Sed nunc a nobis expecta meliorem, dixi hoc fore? Quid nunc ais Augustine? Augustinus. Te artificem probum esse, sed magis fortunæ fauore, quam peritia. Paule nunc omnis nostra spes in te sita est, hoc fratu maxime est opus, vt arte pariter ac viribus vtaris. Non enim vicerimus alia via, nisi depellas a stipite globum, vt in scrobem incidat. Paulus. Modis omnibus adnitar, quanquam istuc vicies tentanti vix semel

successerit. Aug. Haud indocte misisti, verū non
 fauet nostræ parti fortuna. Aeg. Quales nunc tibi
 videmur Augustines vincimus duobus, bono sis
 aīo Petre, ita si ter, quaterve successerit, victores
 bibimus, atq; hoc victoria fuerit gloriosior, quod
 tales vicerim⁹ artifices. Aeg. Propere vos quidē
 ante victoriā canitis triumphū. Quin meminēri
 tis, vt belli, ita lusus variā esse aleā. Pe. En iactū
 Aegidi inuincibilem. Paulus. Canes tu quidem
 mox aliam cantilenam. Petr. Recte istuc. Nam
 tu quidem recta ad scrobem properas, & nunc in
 cidisti. Augustinus. Ignaue, quid ita mittis?
 Paulus. Non noui melius. Quæso ne succenseas
 Est æquo animo ferendum, quod mutari non po
 test. Tu nunc arte corrigito, quod nos errauimus,
 sed quid istuc est? Tu quoque ad scrobem prope
 rans, nos imitaris. Pet. Heus Aegidi, nunc præ
 be te virum, euge successit, vos nihil, nos habem⁹
 quatuor. Augustinus. Vtinam sapientes essetis,
 quam estis felices. Aegid. Siue peritia, siue for
 tuna non refert modo contigerit vincere. Nunc Pe
 tre ostendamus, qui viri simus. Si deinceps ita suc
 cesserit, haud dubie nostra est victoria. Petrus.
 Per me, spero, non stabit quo vincamus minus.
 Nam successus addit animum. Aegidius. Hoc vi
 de augustine. Etiam nunc animi quippiam, aut
 spem habes vllam? Rursus ad signum maneo.
 Augustin⁹. Hoc plus habeo spei, quo tu plus glo
 riare. Quam ob rem nunc expromam quicquid
 in me est artis. Quid gloriose nūc ais? Iā depulsus
 es. Aeg. Fateor equidem istuc. Petre ostēde q̄ sis
 peritus aut fortunatus. Pe. Conabor. Aug. Nec
 is profecit quippiam, Paule te iubeo bene prospere
 rare, nam ambigere fortuna videtur vtri velit par
 ti addicere victoriā, profecto vincim⁹ duobus, qd

nunc ais bone vir! habemus tria. Aeg. Nō ita est Erras tu equidem. Aug. Nonne primus ludi iactus noster fuit? & modo accesserunt duo. Aeg. Sic habet quanquam parum te iuuerit. Nunc si lubet eiſce, ſi meus eſſet iſ globus recta in ſcrobem iret. Aug. Neq̄ nunc agit aliud. Quid hoc mali eſt? Nunquam equidem luſi indoctius. Tu mi Paule fac circumſpectius mittas. Pau. Curabo, melius eſt, at non multo. Aeg. Nunc mihi haud dubium eſt quin vicerimus. O ſocij ſimus viri atque iſtos ſuperemus, hic potiores habeo, hic vici. Pet. Vici & ego noster hic ludus eſt. Hodie didiciſti Auguſtine, quam ſit plerunque ſtultum artiſtium fidere in eo ludo, qui fortunę plurimū ſubiacet. Aug. Aequo animo ferendum eſt mihi. Aeg. Quando nos victores, vos victi eſtis, define quāti velitis ludere. Aug. Vt pars victa duos viri ſextarios pendat victrici. Aeg. Platet, ſuper eſt igitur, vt ſortiamur partes. Aug. Fiat, ſpero mihi hoc ludo futuras ferias. Aeg. Iſtuc certum eſt, niſi quis alius te depulerit. Auguſt. Non puto te tantum eſſe artiſtitem. Aeg. Nunc te depuli, neque alius hodie propius acceſſerit, feriabor igitur, ego ſpectator ſedebo hic in viridi gramine. Aug. Nunc omnino pares ſumus, itaque ſi videtur tres ludos coniungemus, poſtea ituri ad compotatiunculam, haud enim iucundum eſt ita ludere vt corpus fatigetur. Aeg. Nihil equidem recuſauerim, modo contingat ad vltimum feriari. Aug. Permittimus, interim talias para, quibus inſcribas errata ſingulorum. Aegidius. Iſtuc opido quam libenter faciam.

DIALOGVS.

Artemona mulier, Parasitus, Demenetus vir
 Argyrippus filius, Philenium meretrix.
 Plantinum est argumentum
 Artemona.

Vid ais? maritum hic meum pos-
 titare vna cum filio, & amicæ ar-
 gentum dedisse, idque præsentem
 filio? Pa. Nihil credas mihi post
 hac Artemona, si mendacem hic
 inueneris. Artem. Ah imperita
 ego & stupida mulier, vereque

Scortatur

mulier, quæ viro meo credidi esse continentio-
 rem neminem. Pa. Contra nunc vides incontinentio-
 rem viuere neminem, quique magis vxorem ode-
 rit, quam ipse te odit. Art. Istuc verum esse res
 ipsa declarat, hoc nimirum est quod ille tam fre-
 quens sit conuiuia foris. Mihi quotidie respondet
 se ire cœnatum ad Archidamum, vel ad Cheream
 vel alium quempiam hic probum ciuem. Interim
 apud scortum cœnitat profunditque omnia. Pa.
 Tu reuocato ancillas, vt extractum e ganeo subli-
 mem rapiant domum. Art. Tace, ego illum ho-
 die excipiam, vt dignus est. Pa. Ego istuc fatiscio
 ita exceptum iri illum, donec tu quidem viues.

Art. Dū ego illum existimo cum probis achone-
 stis viris in negotiosa ciuitate rei domesticæ utilia
 tractare negotia, obsonat, potat, scortatur dies to-
 tos, atque etiam corruptus pater, suum corrup-
 pit, ac male docet filium. Par. Sequere me hac
 Artemona, faciam vt ipsum videas, atque impru-
 dentem opprimas. Art. Nihil est quod mauelim
 Pa. Mane si videris dantem suauium amicæ po-
 teris ne eum cognoscere? Art. Maxime. Para.
 Hem tibi hominem. Art. Perij. Pa. Paulisper

H iij

mane. Ex hoc loco obseruemus clanculum, quid
 agant inter sese. Argy. Osculandi pater & ample
 xandi quis tandē erit modus? Dem. Fateor gna-
 te mi. Argy. Quid fateris? Dem. Me huius ac-
 censum amore. Par. Audin quid dicat? Art. Au-
 dio. Dem. Ego meum suauium, meum corculū
 nunc ædibus meis clam vxore afferam, quod tibi
 donē ornamentū muliebre. Par. Censen tu illum
 hoc primum biduo solitum recipere se in ganeas?
 Art. Ille quotidie aliquid surripiebat mihi, quod
 ancillas facere putabam, atq; innoxias quotidie ac-
 cusabam, protrudebam, verberabā. Argy. Pater
 iube infundi vinum oppido sitienti mihi. Dem.
 Heus puer, Accipe poculum, tuoque officio fun-
 gere. Demenet⁹, Huc ades o mea tu. Artemo.
 Ut osculatur carnifex, orci fastidium. Demeneti⁹.
 Emoriar, dispeream si non tua est anima suauior
 multo, quam vxoris meæ. Saccharum non est sac-
 carum. si cum tua anima componatur, quod api-
 bus carysum, quod vrsō mel, hoc mihi tua est ani-
 ma. Philenium. Dic rogo, an fetet anima vxori
 tuæ? Demenet⁹. Quæ restagnant estate, aquas
 libentius biberim si opus fuerit, quam illi dem os-
 culum, Artemona. Istuc cum magno tuo ma-
 lo dixisti, siquidem hodie domū veneris, vbi osten-
 dam tibi quid periculi sit dotatę vxori conuiciū di-
 cere. Argyrip. Ecquid matrem amas? Deme.
 Ego ne illam nunc amo quod abest. Para. Au-
 din hic homo te amat vt dicit. Artemona. Ne-
 queo durare. Parasitus. Inuolare iu oculos opti-
 mum est. Artemona. Tu hæc hodie cū tuo ma-
 gno fecisti malo. Argyrippus. Salue mater.
 Art. Sic salutas luxu perditę? Par. Mortuus est
 Demenetus, vt me subducam tempus est, postq;

Hunc senem tam probe sum vitus, qui me nūq̄ p̄
 tuit ferre domi suę conuiuam. Art. Quid tu me
 retricula huc ad te receptas virum meum? surge
 amator, i domum. Deme. Nullus sum. Arte. Ca
 ue istuc dicas, cum sis omnium mortaliū nequissi
 mus. At etiam cubas cucule? surge inquā, & oci⁹
 abi domum. Deme. Væ mihi. Arte. Nimisq̄ verā
 tu nunc hariolare, surge amator, i domum. Dem.
 Obsecro vxor. Arte. Nunc meministi vxorem me
 esse tuam? Modo quum animam mihi fetere dice
 res, odium, non vxor eram. Deme. Totus perii.
 Artem. Quid nunc ais? fetet ne anima vxoris tuę?
 Deme. Mirram olet. Art. Iam ædibus exporta
 sti quæ scorto donares? Arg. Nō mater, sed factu
 rum se promisit. Art. Non taces? Arg. Ego dissua
 debam mater. Art. Bellus tu mihi filius es. Hoc
 cine est officium patris? docere filium obsonare,
 scorto assidere, in ganeis rhetici vini siccare pocu
 la. Nihil ne te pudet? Ego vxor te canum & capu
 la rem ex lustris ac lupanaribus rapio? Dem. Sine
 hic maneam rogo dum cœnem. Art. Cœnabis do
 mi hodie, vt dign⁹ es. Dem. Male cœnabitur, ma
 le itē cubabitur, indicatū me vxor adducit domū.

Salubris confabulatio. Henricus, Petrus.

Henricus.

Alue multum mi Petre iam toto pe
 ne mense mihi non vise. Pet. Salue &
 tu charissime Henrice. Hen. Quid si
 bi vult ista tam tristis seueritas vul
 tus? videris hercle mihi consobrinus
 ille Chrysidis, vnde quæso: num e specu Tropho
 nii? Petrus. Equidem demiror te qui istuc ro
 ges, vnde quæso venire decet feriato die Christia
 num. Ex cenopolito aut ganea, aut sphaeristerii,

aut choreis, aut schola gladiatoria? Hen. Sic opinor, nam mihi hæc loca tum crebrius visuntur, quàm sacræ diuorum ædes. Pe. Quid audio? Num te quoque corripuit vulgaris istius morbi contagiū? At ego censeo nihil minus decere Christianum, cū semper, tum præcipue die festo. Videris sane mihi hi parum nosse quid de sanctificando sabbato nobis præceperit deus. An hoc esse putas sanctificare sabbatum quod festis diebus vulgo nunc faciunt Christiani, dum intermisso corporali labore, vix frigide audito sacro, nihil aliud quam ineptiunt comedant, potant, saltant, ludunt aleam, scortantur, pugnant? Nam hæc esse videmus hoc nostro seculo male feriata studia vulgi. Hen. Imo ne vulgi quidem solius obone, verū etiam sacrificulorum quorundam, atque illorum, qui veste ac titulo sanctimoniam venditant, quorum exempla potissimum sequutus & ipse, probe mihi videor meo functus officio, nec quicquam prætermisisse quod ad diem festum pertinet si missa, quam vocant audita, ad illiusmodi studia me totum contulerim. Pe. Sed concionem audis opinor, siquidē huius potissimum gratia putant quidam ecclesiæ præcepto nos adigi ad audiendum sacrum, Et hinc natam apud multos interfacticandum concionandi consuetudinem. Hen. Audio, sed perquam raro, nam concionibus adeo delector, ut vna sæpe sufficiat in aliquot menses. Pe. Circumferas igitur oportet male saginatā animam nimirū, cui vnicus eius bus est verbum dei. Sed dic mihi bona fide, huic vitæ, hisce moribus non interim reclamant conscientia? Hen. Non admodum, persuasi enim mihi in ea re non esse crimen, cui tam multos esse video obnoxios, aut si adeo, id perquam esse leue. Petrus:

Ah Henrice, nunc tu tota (vt Comicus ait) erras
via. Nescis miser, nescis tanto perniciosi⁹ esse ma-
lum, quanto se latius sparsit? Itidem vt bonum,
quo communius eo præstatius esse ducitur? Hen-
ricus. Istuc facile crediderim de malo corporis.
Petrus. Imo etiam animi si sanus es, nam id qui-
dem certissimum est, nec leuium autorum senten-
tijs comprobatum, peccantium multitudine cul-
pam peccatorum non minui, verum etiam impè-
dio augeri. Quid corrugas frontem? an testimo-
nium proferris flagitas? Henricus. Minime nã tuã
mihi dicta, folia sunt Sibyllæ, sed mirari satis ne-
queo & meam socordiam, qui istuc nunq̃ cogita-
rim, & corruptorum hominum cæcum errorem,
qui (quod habeo compertissimũ) multo secus opi-
nantes, haustum animo virus in nullum non stu-
dent euomere, ac scabiem suam vel obtrectando,
quando alias non licet, omnibus passim adfricare
daturi, vt nunc demum intelligo demens eo gra-
uiores scelerum pœnas, quo pluribus fuerint ma-
li occasio. Ego vero prudentior factus tuis moni-
tis, sollicite cauero posthac, ne quid huius cõmit-
tam, daboq; operam, si ipse vitam omni ex parte
illibatam tueri nequeã, ne saltem per alios, meo
vel exemplo vel impulsu peccantes, mihi crescãt
plagæ. Sed reditamus obsecro ad diem festũ, meq;
(nisi molestum sit) doceas, quibus ille studijs sic
transigendus. Pet. Si nostro exemplo concioni po-
tius frequens adesse maluisses, q̃ vulgaribus istis
indulgere inceptis, nihil ad hanc rem opus esset ti-
bi nostra opera. Nam illic rudi plebeculæ, ceterisq;
pietatem discendi audis huiusmodi multa subin-
de inculcant sacri cõcionatores. Verum quoniam
ista cognoscendi sitis spei non nihil ostendit emen-
-

dationes vite, haud grauabor, quicquid huius ha-
beam tibi impartire. Primū, quid tibi videtur so-
nare sabbatum? Hen. De hac voce memini, ceu q-
nebulam, quod aiunt, audire me nonnunq̄ ex p-
ceptore quondā meo doctissimo viro iacobo. Nar-
deno ipsam esse Hebraeis quod Latinis est quies,
ac cessatio, illisq̄ sacro quondām mysterio sic vo-
catum esse diem septimum, quem ethnici a septi-
mo planeta, Saturni diem nominant. Pet. Istuc re-
cte, ac non explicabat vir ille doctiss. latēis ratio-
nem mysterij cuius gratia sacrum sibi facerentibus
diem iudei? Hen. Nec hoc pręterijt, vt erat in tra-
dendo fidelissimus. dicebat enī, nisi memoria va-
cillo, id illos fecisse p̄pterea q̄ oīm rerum op̄es
deus, post absolutam sex dierū spatio pulcherrimam
hanc mundi fabricā, septimo die conquiescens
ab oī opere. Pet. Nihil dici posset rectius, video te
non oīno frustra operam dedisse tam erudito p-
ceptori, facileq̄ adducor, vt credā, qui hac retru-
siora tam fideliter teneas, nec ea quoq̄ ignoratos
quae magis obuia sunt, p̄inde nescire te non opit-
nor, quid verbū sanctificare significet. Hen. Istuc
me facile docet ipsa vocis compositio, quae (si fides
habenda grammaticis est) ex nomine sancti & facio
verbo conflata est. Pet. Mirum est ergo te nō dum
intelligere, quid tibi velit diuinū p̄ceptū: Mir-
meto vt diem sabbati sanctifices, aut si intelligis,
id moribus ac vita tā parū prestare, quippe qui lab-
barū, vt ipse dicis, non mō non sanctificas, verum
etiā multis modis p̄phanas violasq̄ ac tēpus, quod
datum est reconciliando conditori deo, quem sept-
peccando nobis hostē facimus, in occasionem tibi
vertis geminae offensionis. Hen. Gemine offensio-
nis quid ita? Petrus. Quia facis tu quidem de-

festo, quod minime profesto liceat. Hoc tunc est
 sancto vacare otio: hæc tunc digna festo die studia
 pietatis, choreas ducere, aleam ludere, potitare, com-
 melliari, ut interim temulentias ac scortationes,
 aliaque id genus nequiora præteream. Hæc cum
 suisque non damnent Evangelicæ literæ, ut stulta,
 ut impleta, ut inimica salutis, quæque nullo tempo-
 re facere licet, tamen tu te facere dicis, quum mi-
 nime liceat, si nefora, hæc sunt illi sabbatissimi, neo-
 meniz, calendæ, solennitates quas per prophetam
 Esaiam odisse se dicit Deus, ac sustinentem labora-
 re. Diuis Gregorius vir doctus, iustus ac pius, me-
 lius esse ait festo die fodere aut arare quam choreas
 ducere. Et quantum queso id esse videtur crimi-
 nis, si cum ceteris grauioribus conferas. Hen. Equi-
 dem credo mi Petre ita esse, ut dicis omnia. Nam
 vobis me, quilibet reclamante affectu, pedibus in tua
 ire sententia. Quum, ut ingenue fatear tibi, sugges-
 sit sepicule mihi vel ratio, vel ipsa pietas, dum sab-
 batum, dum sanctissimum mecum reputo, longe alia po-
 stulare diem festum, quam quæ hodie vulgo facimus
 Christiani, sed græba exempla cum aliena, tum dome-
 stica, tum vi quadam inexpugnabili legem non ra-
 ro viticens consuetudo semper diuersum sequi cum
 possit. Pet. Quid istuc obsecro? An apud te plus
 valet prauæ vis consuetudinis, quam pietatis, quam ratio
 propriæ salutis? Hen. Valuit certe hactenus, et
 quid hoc adeo mirum, cum mihi sic id vitij cum
 tam multis commune. Nam quotusquisque nunc
 est, qui si coneris ab illiusmodi ineptijs vocare ad
 feriam, a tam impijs ad pia, non protinus stultitiæ
 suæ præteritæ consuetudinem? Petrus. Utinam
 hisce tantus esses mi Henricæ, nec verissimum esse sci-
 stin quod loqueris. Accidit enim nuper mihi, ut est

Diuis gre-
 gorij au-
 thoritas
 notatu di-
 gnissima.

uiris aliquot honoratis cenam caperem. Vbi cō-
ceptum esset agi de multis quæ præter decorum
professionis suæ passim nunc fiunt a Christianis,
incidit forte etiam mentio de anniuersariarū sup-
plicationū, quas vrbes pagicæ nostrates celebrant
infantijs (quid enim vetat infanias dici, in quibus
tam multa fiunt insana) quas cum ego magno
pietatis bono obolendas esse contenderem, exor-
tus est conuiuiarum vnus quispiam, non plebeius,
quod quidem ferendum fuerat, sed purpuratus,
idemq; literatus nobilis, qui hanc de consuetudi-
ne seruanda cantilenam ilico mihi occineret, isq;
in hac opinione tuenda sic obfirmauerat animus,
vt nefas esse duceret cum vel tollere vel mutare,
quibus tot seculorū consensus subscripsisset, imo
flagitij pene loco habendum, si ceu meliores vide-
ri volentes nostris maioribus, ab illorum institu-
to ac moribus quicq; declinaremus, quoq; magis
mireris homines cordatam prudentiam, talē nos-
bis dicebat relinquere debere mundum, qualis esset
inuentus. Ad quæ verba tacitus mecum ingemita
scens (neq; enim profutura videbatur per ratio-
nes longa contentio) nunq; fore cogitabam vt ma-
lis istis vllum inueniretur remedium, quibus cō-
diuturnus neglectus insuperabilem obduret scru-
t. Et illiusmodi contigerunt propugnatores. Postre-
mo (vt semel dicam) postea mihi semper visa est
ista prauæ consuetudinis pertinax defensio fons es-
se omnium prope errorum, qui semel potus in
eam insaniam agere solet mortalium animos, vt
vix vnq; ad se redeat. Hinc illa vulgi perpetua in-
sipientia, hinc tam præpostera de fugiendis capi-
tendisq; rebus iudicia, hinc falsissimarum vltimis-
marumq; opinionum vberissima seges, vnde pullis

lat ille mundus, quem Christus in Euangelio sibi
 & molestum esse dicit, & odiosum, quo cum tan-
 tum abest vt illi quicq̄ conueniat, vt amicum si-
 bi esse neget, qui illi non exosus, qui illi non etiam
 hostis sit. Sentis opinor nunc tandem quo te no-
 stra vocent monita, nimirum huc. Si charus esse
 velis Christo, vt a vulgi, qui iam olim pessimus vi-
 uendi sentiēdiq̄ autor est, tum factis, tum opinio-
 nibus q̄ maxime dissentias, seclerisq̄ posthac, non
 quod placere vides plurimis, sed quod optimis,
 atq̄ (quod te per salutem obtestor tuam) ita tran-
 sigas dies festos, atq̄ adeo omnē vitam, vt Chri-
 stiano dignum est, satagens vt apostolorum prin-
 cepts ait, certam facere vocationem tuam per bo-
 na opera, illud habens persuasissimum, fidem si-
 ne moribus fide dignis adeo nihil iuuare, vt etiam
 in cūmulum cedat damnationis. Henricus. Equi-
 dem admittar pro mea virili, tēp̄ oro charissime Pe-
 tre vt me precibus ad Christum tuis adiuues, nisi
 enim ille succurrat, nihil potest humanarum viriū
 imbecillitas. Petrus. Verum, sed tu fac bono sis a-
 nimo, illicq̄ toto pectore fidas qui pios conat⁹ nūq̄
 destituit. Bene vale suauissime Henrice. Henri-
 cus. Vale & tu saluberrime mihi monitor cha-
 rissime Petre.

Pijssima so-
 cij ad sociū
 oratio.

Gaspar & Pomponius.
 Gaspar.

AUDIO nouæ rei quippiam allat-
 tum e Germania. Pomponius. Li-
 bri sunt Erasmi, Paraphrasis in Euā-
 gelium Marci Gallorum regi, Para-
 phrasis in apostolorum acta Clemen-
 ti septimo Pontifi. dedicata. Gaspar. Apud quos

Euāgelium

Erasmi
laus mira.

virii huius non sanctum, non venerandum habetur nomen, qui de studijs literarum propagandis, de iuandis mortalibus semper cogitat. Pomponius. Alia item absoluit nō minus frugifera, quae vidi ego ipse, atque hisce manibus contrectaui. Nam Basileae conuictor sum Erasmi a cuius viri suauissima familiaritate, & conuictu auelli non possum, & hoc nomine me felicem iudico, quod cum oratore clarissimo, cum theologo eximio gratem degere mihi contigerit. Gaspar. Vere tu felix es, optima sunt adolescentis ad eruditionem, ad sapientiam assequendam fundamenta, si cum eruditus, cum sapiens per aetatem esse non possit. obstante inscitia, qua nec videre, nec agere res optimas valet, eorum qui sunt eruditi ac sapientes consuetudine gaudeat. Pomponius. Ab huius viri latere non discedo, huic ceu noua & recens nata abutricula tanquam adminiculis quibusdam innitor, hunc de rebus grauioribus differentem audio quotidie. Hic est mihi, quod Ciceroni fuit ille. Sciuola, ad quem a patre deductum se scribit sumpta virili toga, ut quoad posset, quoad liceret, a senis latere nunquam discederet. Gaspar. Recte sentias, amire placent, quae dicis omnia. Primum est enim ut sapientes colere assuescat iuuenis, secundum ut quae dixerint illi, memoriae insculpat, tertium ut illorum studeat quam maxime similis euadere, & facta & dicta omnia imitando. Hoc enim faciens ad quam contendit eruditionem & sapientiam conuenientior consequetur.

Alia confabulatio.

Ludouicus & Titus.

Ludouicus.

Quotidie aliquid lego. Tit. Nihil æque
 conducit ad optimam vitæ institutio-
 nem quàm assidua & diligens lectio. Lud.
 Nulla mihi sine lectioe præterit hora.
 Tit. Istuc recte, tradunt enim magni

Stimulus

scriptores, omne perire tempus, quod studio non
 impertiis. Lud. Nullo scriptorū genere tam dele-
 ctior quàm historicis. Ti. Nullius facultatis aut discipli-
 nae tanta utilitas quanta historiarum existit. A malis
 enim artibus infamiae metu absterret Ad præcla-
 ra & egregia facinora spe laudis & gloriae adhor-
 tetur. Præterea hoc præstat ut latine incorrupteque
 loqui assuescāt iuuenes, quod imprimis curandū
 est. Nihil enim turpius, quàm quæ sentias, quæque ani-
 mō concipias eloqui nō posse. Ludo. Sed quoni-
 ā antistes noster opimo & honoratiore me auxit
 sacerdotio, nempe canonicatu apud diuinū Mar-
 tinum Traiecti, turpe quidam existimant esse quod
 tanto literaturæ politionis tenear amore. Ti. Huius
 nihil est stultius, nihil insanius mi Ludouice. Quid
 enim pulchrius quàm ceteros doctrina & eloquen-
 tia antecire. Tu igitur quod cœpisti facere perge,
 neglectis istorum ineptis sermonibus, quid de li-
 teris, deque literatis hominibus male sentiūt, ma-
 gno otio & langori dediti.

Authori-
 tas grauis.

Cicero in. 1.
 lib. tuscu.

Alus.

Pater & Philosophus. Pater.

Mortuus est mihi filius. Philoso. In
 hoc genueras, ut moreretur. Pat.
 Maximo bono priuatus sum. Phi-
 losophus. Reddidisti ei a quo gra-
 tis acceperas. Pater. Sentio gra-
 uem esse orbitatem. Philoso-
 phus. Stultum est flere quod mutari non potest.

Mortuus

Dicta haud
trivialia.

Pat. Perijt filius. Phil. Nō perit qui bene moritur.
Pat. Immatura morte decessit. Phil. Bene morien-
ti nulla est mors immatura. Pat. Ante diē obiit.
Phil. Moriendi nullus cuiq̄ certus est dies. Pat. Vi-
ridi adhuc ætate extinctus est. Phil. Vere dictum
a magnis & sapientibus viris, feliciter mori homi-
nem, qui tunc moritur, quum adhuc iucundū est
viuere. Pat. Mortem obiit perq̄ iuuenis. Philoso-
Tanto pluribus se subduxit vitæ malis. Pat. Opti-
mo sum orbatus filio. Philoso. Gaude talem te ha-
buisse filium. Pat. Innocens ac scelerum purus e-
v. ita migravit. Philoso. Quæ magis optanda mi-
nusq̄ deflenda mors est, q̄ eius qui nunq̄ in vita
peccauit? Pat. Sed interim frui conspectu filij non
possum. Philo. Animo & cogitatione potes, p-
pediem totus toto fruiturus. Aliud. s

Pater & Philosophus.

Pater.

FILIVM amisi. Philosophus.
Cum multis actum esset melius,
si nūq̄ liberos suscepissent. M. An-
tonius, quem philosophum dixit
antiquitas q̄ grauer tulit in vita
commodum filiū. August⁹ que-
q̄ filias quum morum improbitatē sustinere non
posset, nōne a conspectu remotas relegauit? Ope-
bat idem cœlebs viuere ac sine liberis mori. In pri-
uatis alius alea rem patriam dilapidat. Alius no-
ctes diesque potitat. Alius furtis aut adulterijs
omnem parentis domum atque familiam deho-
nestat, ac non vno modo sollicitam habet. Pa-
ter. Decessit filius in quem studij tantum atque
laboris contuleram, quem etiam senectutis meæ
baculum mihi promiseram. Philosophus.

Dictū vul-
gare ac le-
pidum.

Naturale est mori, vt diei nox, ita mors vitæ succedit. Non quicquid florum verno tempore nitescit in arborum ramis, ad fructum peruenit. Vt flores sic & homines occidunt, Serius aut citius metam properam ad vnam. Pat. Diutius viuere potuit filius. Phi. Nescis an illi fuerit profutura vita longior. Multos noui quo diutius viuerent, hoc deteriores fieri. Pat. Decessit iuuenis, qui potuit vitæ frui muneribus. Phi. Quæ tu ista quæso existimas vitæ munera? an ægrotare, angere, sollicitari, nunquam quiescere? Pat. Ereptus est mihi filius. Phi. Tuus non erat, naturæ erat, Repetit illa quod suum est, Tu si inuitus depositum reddas, vide ne iniustus dicare. Pat. Solitudo me excruciat. Phi. Non potest in solitudine vitam agere, qui virtutes familiares habet. Pat. Sine hærede decedam ac moriar. Phi. An quisquam dignior hæres quàm deus immortalis? Pecuniam & facultates tuas in egenis vtiliter diffundito, & optimum institueris hæredem.

Modus loquendi quæ sitium.

Eloquium graue ac pulchrum.

Aliud.

Marcellus & Remaclus.

Mar.

Sinasio ma

Vperem te sanctissimo indulgere coniugio Re. Metuo ne morosa, ne impudica contingat vxor, ne impij proueniant liberi. Mar. An ignoras hominum ista vitia esse, non coniugij. Re. A coniugio me deterrent in mentem venientes tragædiæ, Ab hac adultera securi percussus est maritus. Ab hac veneno sublatus, Ab illa morum odio ad mortem adactus. Mar. Quin potius succurrunt optimæ ac virorum amantissimæ feminae. Cornelia Gracchorum parens, Iulij Pompei, Cætonis Portia, nominis æternitate dignissima, Ar-

K

themisia, & complures alia. Re. Miror te dice-
re complures, quum rara sit auis mulier proba.
Mar. Rara vxore fac te dignum præbeas. Re. Li-
bertatis sum amantior. Mar. Tanto magis ascen-
scere tibi sociam debes, cum qua tantū hoc boni cō-
mune habeas. Re. Orbitatem timeo. Mar. Ob
hoc ipsum volo te vxorem ducere, quæ sola hoc
præstiterit ne sis orbis. Alius dialogus.

Basilus & Benignus. **Basi.**

Dector noster hodie spero faciet no-
bis in campos liberiores excurrere
di potestatem Sudum est enim, &
nulli spirant vnti, neq; vilus est ast?

Beni. Hoc tantum boni si nobis
contigerit, quo euolabimus? **Basi.**
In campos adiacentes portæ, qua

Bruxellam itur. **Beni.** Hoc anni tempore ij cam-
pi amœnissimi sunt. Hic versicoloribus ardet terræ
comis, rutulosquam interuiret herba colores. Sed
quod lusus genus ibi a nobis tractabitur? **Basi.**

Aut saltabimus illic ranarum instar, aut i arbore
quapiã proceriore, & præter cæteras excelsa sur-
rigemus auiculam, vulgo dicitur pfitacus. **Beni.**

Quid tum postea? **Basi.** Qui auem excusserit,
sagittaq; deiecerit, rex salutabitur. Idem honoris
gratiã lateronibus vndiq; cinctus, multaq; stipan-
te æqualium caterua, domū deducetur, præcinen-
tibus quoq; tibijs, cantibusq; remissioribus. **Beni.**

Quid si nemo nostrum tantus sit artifex? **Basi.**
Plurimum hic quoq; valet fortuna, Nam & Iun-
ne captis aliquando contigit, vt auem deiecerent

magno aliorum pudore quibus oculi essent inco-
lumes: vulgo enim dicitur, Capiunt iacula locum-
Beni. In hoc certamine mihi optatum Domitiani

his Ludas

Cæsaris artem, qui vt maghi tradunt authores, tñ
erat sagittandi peritus, vt per pueri procul stãtis,
manumq; ostendentis digitorum interualla sagie
vñ dirigeret.

Alius dialogus.

Colloq. Athandi & Seuerini. Aman.

V tres menses totos, vbi terra
rum gentium ve delituisti?

Seue. Peragraui vrbes atq;
oppida inferioris Germaniæ.

Aman. Sunt ne hæc illic fre
quentia & celebria? Seue.

Sunt, ita vt nos quotq; nume
ro & celebritate viticant, Om

Antuerpia

nium facile pulcherrima & opulentissima vrbs est

Antuerpia, non solum Brabantia, sed totius empo
rium orbis, hanc Schalda nobilis præterfluit ânus,

qua vel remotissimis e locis vñ licq; rerum subue
hantur merces preciosissimarum. Aman. Audio

in hac vrbe plures esse Lutheranos q̄ Antiluthera
nos. Seuerinus. Hisce de rebus quod tibi respon
deam nihil habeo, nam eiusmodi tum ibi negoti
is inuolutus eram, vt de Lutheranis alios audire

loquentes minime vacaret. Amanus. Ne te
detineam diutius, quemadmodum viuunt in ea

Germania sacerdotes? Seuerus. Ex hijs com
plures aut sacrificuli sunt mercenarij, apud auli
cos principes, a quibus non pluris fiunt, quã mu
lotribæ. Puduít me quoties id viderem. Aman.

Nihil mitior quid enim abiectius? Seue. Cæteri
negotiantur secularia tractantes vel venantur non

cuniculos, aut lepores, aut ceruos, sed sacerdotia,
ad quæ si doctrinã aut vitæ sanctimonia puenire

nō possint, tñ argenteis (quod aiunt) hastis Roma
nè potissimè, aut ei' officiales & copistas oppugnat

nt.

nt.

Quod bellum vt non raro his damnosum, ita Romanis harpyis est omni tempore & gratū & utile. Amand. Hæc simonia est. Seu. Ante viginti annos simonia fuisset, & scelus detestabile, nunc non est, omnibus ita viuentib⁹. In hoc genere sunt etiam qui nulli rei præterq̄ epulis, choreis, cantilenis & ventri student, Ouium curam in monachos ac plusquam idiotas vicarios reijcientes, apud Erasmi nostri sapientissime concionātem Moriam, haud immerito male audiunt, quod aleā ludant, quod venentur assidue, quod bellos alant caballos. Amand. Quid hi Petro cælorum ianitori ex hac vita vocati respondebunt? Seu. Si eos non admiserit, armata manu cum curribus & equis, cū gladijs & fustibus irrumperet, Petro nequicquam vt res suas obijcente.

Aliud.

Claudius, Iulius.

Claudius.

no f. p. l. r. s.

Va valetudine es? Iul. Laboro iam totum tridū tussimolestissima.

Claud. Hanc vnde contraxisti?

Iul. Opinor ex itinere. Claudius.

Quo itinere? Iul. Ioannes Ciriacinus & ego profecti sumus Gaudium proxima hebdomada, vt præceptorem nostrum salutaremus, qui nunc octoginta natus ad nos vitę fabulam peracturus propediem videtur.

Clau. Illis diebus venti spirabant longe pestilentissimi. Domi tunc manendum erat, atq; in aliud tempus reijcienda profectio si rationem valetudinis habere voluissetis.

Iul. Recte admones, at cōsiliū hoc post peractū iter, nobis inutile est. Conuenimus illic eruditum ac pari modestia prædictū virum Eligium Houcarium. Clau. Hoc nemo viuū nostrū amantior homo, nec cui magis egrū

Pulchra locutio & elegans.

Cum deinctus. Iul. Q no nomine? Clau. Is in
 schola sua duos filios nostros iam plus biennium
 bonas literas docet. Iul. Hunc præceptorem gra
 tulor illis. Non enim dubito, quin studio ac vigi
 lantia Eligij ad patrium solum redituri sint bene
 literati. Et sapis tu quidē vir optime, qui liberos
 non commiseris plagoso cuiquam, & artiū bona
 rum rudi magistello, apud quem in eam infantia
 euaderent quæ te perpetuo torquere potuisset.

Isidorus & Quintinus. Isidorus.

Quæpius ad te scripsi, sapius
 item suasi corā vt ex ista so
 litudine in hanc florentē stu
 dijs urbem te conferres, vbi
 in pretio & veneratiōe sunt
 qui literas meliores vel didi
 cerint vel proficētur. Qu.
 Nihil tam cupio, quam to
 tus huc euolare. Isido. Abs

scriby p. 52. u.

sunt tibi abunde quæ inuitare possunt ad vitæ hu
 ius institutum, viridis adhuc ætas, & laborum pæ
 tiens ingenium, facundia minime vulgaris. Qu.
 Ex libris philosophorum didici primā esse homi
 nis eruditionem, vt ipse se norit. Ego vero mihi do
 ctus non videor, vnde fit vt si hoc tam celebri loco
 dicere ac scribere incipiā, nihil sperare possim, alio
 rum qui docti sunt & eloquentes frequētia cele
 britate non solum obstante, sed perpetuis me tene
 bris obruente. Isido. Quicumque hodie apud nos
 doctissimi sunt fuerunt olim quod tu huc veniens
 eris, qui si ad alienum splendorem caligantes a di
 cendi scribendiq; munere abstinuissent, nunquam
 huc celebritatis peruenissent. Proinde quod futu
 rus es fac nunc esse incipias, dimidiū facti qui cæ

plihabet. Quinti. Pudore prohibeat, metu im-
pedior. Isid. Licet me cui charissimus es, vel ap-
thore, vel impulsore huc venias, Semper bonum
amici consilium, at honesti quippiam suadentis
optimum.

Henricus & Andreas.

Hen

HE demosthenes quidem oratione ex-
presserit, quātum gaudeat, letetur, ex-
ultet tota sodalitas quod icolumis Lo-
uanium e Selandia redieris. Quando
igitur appulisti Andrea suauissime? Andreas.

Heri sub cenam. Hen. Hospitem ne tuum con-

uenisti, ac praeceptorem? And. Conueni vtrunq;

Hen. Praeceptor quid ait? Succenset ne tibi quod

tam diu absueris? Andreas. Qui posset, quum

per me nō steterit? Hen. Tu quidem nigrior no-

bis redisti. Puto versatum te ac potitasse in Selan-

diae salinis cum mulieribus illis niue candidiorib;

quae salem coquunt. Andreas. Noui tuum nas u-

sed alias talionem expecta, Nūc de studijs vestris

narra quāso mihi, quid absentibus nobis enarra-

uerint tibi praeceptores. Hen. Theodori gram-

maticarum institutionum enarratio absoluta est,

praelegiturq; hoc tempore mihi ac aequalibus me-

is Luciani dialogus lepidissimus, Suetoniana quo-

q; interpretatio ad calcem perducta est. Andre.

Exercuistis ne interim stilum? Henri. Maxime.

Ego inter caetera composui prostigatae pacis epi-

taphium. Andre. Aptissimum tempori argumē-

tum, principibus hodie inter se de regnorum fini-

bus, Sacerdotibus vero de iure decimarum censib;

iaculis, faxis, omniq; armorum vi, vt *Moria dicit*,

belligerantibus.

Christiani hominis & Sacerdotis piū colloquium.

Christianus.

Confessio

Bo peccavi seruatori meo,
iussis enim eius non parui.

Sacer. Delicti te pœnite-
at, & veniam spera, Qui
amat humanum gen^o, nō
tam peccata vlciscitur, que
miseratur & parat, cuius
est verbum illud Pœnitenti
am agite, & appropinqua

bit regnum cœlorum. Sed quo in studio tu verfa-
ris? Quid operis facis? Chri. Mercator sum dñe.

Sacer. Caueto ne vris rem augeas domesticam
Si quid dolo fraudibusve inuerteris restitue. za-
chæo fraudes, Matthæo remissum est telonium.

Chri. Superbiui, sicut ad conuiuia vocatus hono-
rationem semper locum ambierim, alijs tãquam
meliorem meipsum prætulerim, extêto collo am-
bulauerim, composito gressu incessem, omnes
præ me contempserim.

Sacer. Ab hoc tumore
animi tutus eris, si quicquid in te magnum, pul-
chrum, aut præclarum videris, id dei munus, non
tuum esse bonum existimes. Christianus. Immo
dico pecuniæ amore ex his que mihi diuina est elar-

gita benignitas nihil impartiuu egentibus. Sacer
dos. Si post hac te senseris ad hoc viciu a dia-
bolo instigari, succurrat stultus ille Euangelicus,

cui dictum est, Hac nocte repetent a te animam
tuam & hæc quæ congregasti cuius erunt? Da-
niel. 4. legitur Peccata tua elemosynis redime,
& iniquitates tuas miserationibus pauperum.

Christianus. Parenti debitum honorem non exhi-
bui. Sa. Honorantibus patrē & matrē deus. lō
gamitatē promissit. Ch. Sū mentitus. Sa. Men-

Daniel. iij.
factū ac piū
dictamen.

K iij.

tiri quo alijs noceas grauis est culpa, De quo dictū
est Os quod mentitur occidit animam. **Christ.**

Labore cōti Sæpius ad libidinem sollicitor. **Sac.** Ne sollicite
nuo maxie ris ieiuna crebrius, frequentius precare, sacras lite
tueſ castita ras euolue, opus facito, labore enim assiduo casti-
tis splēdor. tatis tuēdus est thesaurus. **Ch.** Peccaui libidine.

Sac. Ingemisce & ora vt mūderis. **Ch.** Proximū
meū odi, rapui, percussi, detraxi. **Sac.** Agnosce
crimen, dic te dignum qui puniaris, sed tamen ora
renon desinas, vt tui misereatur dominus. **Ch.**
Christo renūtiaui, & Machumetana vel alia qua-
piam impietate subuersus sum. **Sa.** Quo excide-
ris, quantūq; mali admiseris cogita, & cū Petro
sordes laua perfidiz, Mulieri peccatrici, siue Mag-
dalena hæc, siue alia fuerit, dimissa suut peccata,
posteaq; lachrymis suis rigatos pedes domini suo
enterfisset capillitio. **Ch.** Longo peccandi vsu iā
obdurui, tot iam annos in scelerum meorū sepul-
chro, in cœno turpissimarum iacui voluptatum.
Sac. Conuerte te ad illum, qui suscitatur mortuos,
qui sepultos terræq; redditos in vitam reuocat, &
dominicum de Euangelio expecta clamorem, La-
zare veni foras. Peniteat nos cōmissi, redeamus
ī viam, ignoscet ille cuius misericordia semper est
ad condonandum parata, si nos ad penitentiā agē-
dam parati fuerimus, charissime frater soli nō est
veniz locus desperanti.

Urbanus & Melchior. Vrb.

Rascor Musis meis, quæ totum bi-
ennium fortiter esuriētem, nec nūc
quidem alere possūt, sic reuirescen-
tibus vbiq; literis melioribus, proin-
de multa his dicta salute Romā ab-
ire decretum est mihi, atque ibi fri-

cādis sacerdotū mulis, aut alio me pacto ab ege-
 state defendere. Melch. Quis hic loquitur? O-
 mi charissime Urbane, Quo nunc properas? Ur-
 banus. Romam. Melch. Et quæ tanta fuit Ro-
 mam tibi causa videndi? Urbanus. Ea inquam
 amice quam nuper dixi tibi. Melchior. Erras tu
 quidem mea sententia, qui putēs fore vt melius
 illic tibi arrideat fortuna q̄ hic in terra natali arri-
 serit hætenus. Urbanus. Experiemur, si nec tū
 quidem volet esse mater, quæ nouerca tam diu
 fuerit, in Asiam, aut alio quopiam militatum ab-
 bimus. Melch. Hoc hominum genere qui sti-
 pendia faciunt nihil est miserius, nihil item seclera-
 tius, vt quibus nunquam sit pecunia nisi e furtis
 & sacrilegijs. Optarim igitur te si Romæ nō suc-
 cesserit, ad ordinem aliquem mendicantium fra-
 trum transire, aut sacris initiatum in templis ac
 sacris ædibus cantando victum querere, vt multi
 hodie faciunt. Urbanus. Hocine consilium est
 tuum? Quasi vero sanctius q̄ milites viuant isti,
 ex quorum grege ac sodalicio tam multos noui,
 qui quum interdum mulieres audissent peccata cō-
 fitentes, noctu gregabantur in ganeis. Melchior.
 Improbe tu quidem sentis, Cum tam multis mi-
 hi familiaritas intercedit & monachis & sacerdo-
 tibus, quos noui optimos & sanctissimos esse vi-
 ros. Quamobrem tu si magis Romano cuiquam
 sacerdoti, Splendeat cui rutilo-frons inuidiosa ga-
 lero, q̄ Christo seruire cupias, aut magis arrideat
 militaris q̄ monastica vita, abi infelicissime, ser-
 uilia penitencia est tua.

Pancratius & Hypolitus:

Pancratius.

L j

SACERDOS quis-
piam prædicet Romæ
decessit. Hypolitus. Ex
eius morte quot nūc va-
cant sacerdotia? Pācrat.
Curæ pastorales quas
vocant vndeuinginti, Ca-
nonicat? vnde triginta,
Sacellanæ cum perso-
natibus vndequadragin-

ta. Hypolitus. Diui immortales, Vnus ne homo
tantum potuit annuorum vorare prouentuum?
Panera. Obijt & Abbas quidam Erabātus in ea-
dem vrbe, cui nūc audio suffectum alium insigni
virum sanctimoniam. Hypolitus. Ego igitur Lo-
uanium propero, noiationem, quam dicunt artium
facultatis occupatur, Te rogo mi Pācrati, quod
mihi dixit, ne cur dicas alij. Nam tot habet Argos
tot habet (vt vulgo loquuntur) sacerdotiorū (nap
hanos Lcuaniensis schola, & quod magis mireris
ex illo hominum genere qui sacris initiati sanctio-
nibus student literis. Pancratius. Rem nouam au-
dio, quum tales admoneat vertex rarus omnibus
huius mundi cupiditatibus liberum esse oportere
Christo dicatum, & sanctæ literæ nihil doceant a-
liud, quam terrena contemnere, hoc quidem est
vendere omnia quæ in hac vita possidentur, & ip-
sam emere margaritam, id est Christi Euangeliū
omnibus rebus ante ferendum. Hypolitus, Hæc
semper illorum cantilena est: Quantum valet im-
portatis? Hanc in scholis, in prandijs, in merendis,
in cenis, in repotijs illorum, atq; etiam in templis
audias quæstionem. Pancratius. In templis ais:
Domini vox est, Domus mea, domus orationis

vocabitur. Hypolitus. Orant & hij in sacris edi-
 bus, dicunt, Adueniat regnum tuum, votis arden-
 tioribus optantes regnum mundi, id est ecclesiasti-
 cos honores & sacerdotia, quam regnū illud spiri-
 tuale, quod in Christo renatos asserit in libertatē. **Dicta quā**
festiuissi-
Pancratius. Hæc igitur est generatio querētium **ma.**
 non dominum, sed querentium faciem auri & ar-
 genti. Hypolit. Non minus vere q̄ festiuiter istuc
 dixisti. Pro hijs enim quotidie rixantes, ditant co-
 pias, notarios, aduocatos.

Augustinus & Gregorius.

Augustinus.

V D I O nuper apud Ti-
 cinum memorabili prælio
 victos esse Gallos. Greg.
 Factum. Augustinus. Et
 captum regem Gallorum
 venisse in manus hostium
 Gregori^o. Ita est vt dicis.
 Augustinus. O fortuna,
 vt nunquam es perpetuo
 bona, Hic te declarasti cū

in cæteris rebus tum in re militari potentissimam
 esse. Grego. Temere quidem ille mihi fecisse vi-
 detur, qui in terra aliena & vbi toties a maiorib⁹
 eius infeliciter pugnatum est heræ tam variabili
 se suasq; fortunas omnes commiserit. **Augusti.**
Magnanimi est viri pro patria dimicare. Grego.
Atqui nemo patriam illius oppugnabat. Verum
suis finibus non contentus ipse finitimis bellū in-
tulit. August. Quid eum huc pertraxit? **Grego.**
Dominandi libido. August. Quanto satius erat,
 imitari eum antiquissimos reges illos quibus in-
 perij fines tunc magis q̄ profere moe fuit. **Nunc**

L ij

hoc dicito mihi, audisti tantus rex quo animo se r-
 uitutem ferat. Nam cum inter præcipua bona li-
 bertas habeatur, mihi quidem videtur homini li-
 bero nihil seruitute aut indignius aut grauius ac-
 cidere posse. Grego. Quo ille animo ferat quod
 acciderit, equidem ignoro. Ex varia lectione scio
 multos viriliter magnoq; animo captiuitatem to-
 lerasse. Captiuus Romam ductus Iugurtha ad ho-
 stium carceris etiam iocatus scribitur, Alphosius
 rex Neapolitanus in captiuitate mirabilem præ se
 gessit firmitatem, Carolus Malatesta animū ge-
 nerosum captiuus retinuit. Exemplorum huius-
 modi plena est historia. August. At graue est
 seruire. Grego. Graue profecto, humanum tamē
 quod tam multis non raro sed sæpe contingit mor-
 talibus. Nihil spectatius quā contra fortunam obdu-
 ruisse. Ut igni aurum exploratur Tempestas gu-
 bernatorem ostendit, Ita difficillimis quibusdam
 & maxime calamitosis rebus vir fortis probatur.

Viri in capti-
 uitate for-
 tes ac fire-
 nui.

Sermo gra-
 uis nedum
 pulcher.

A L I V D.
 Pontianus & Nicasius.
 Pontianus.

V A M vellem præterijſ-
 se festum diem assumptæ
 in cæli virginis. Nicas.
 Quid ita? Pontia. In di-
 em enim proxime sequen-
 tem fratris mei sunt cōsti-
 tutæ nuptiæ, ad quas iam
 dudum per literas voca-
 uit me pater, ibi tum dies
 complurculos genio indulgebimus. Nicasius.
 Longe melius erat interim te cum libris tuis col-
 loqui, in scholis versari, & auditorijs, præcepto-

et... audire quem habes doctissimum. Pontia.
 Utinam preterisset ille dies. Nicas. Nescis pro-
 fecto quid optes demens, Tu non cogitas omne id
 tibi perituum tempus, quod in patria iustibus ine-
 ptis, & commestationibus impendetur. Quanto
 satius est te id dare operam qui ista ex animo amo-
 veas tuo, quam id loqui quo magis libido frustra
 incendatur tua. Ponti. Surdo mihi narras fabu-
 lam Nicasi, valeant interim libri, valeat schola in
 menses duos, si bene qui cenat, bene vivit. eamus
 quo ducit gula, piscemur, venemur. Nicas. Stu-
 debis interea domi epotandis calicibus. non raro
 fortasse ad temulentiam usque. Primum hac re ni-
 hil bonae valetudini magis inimicum est, deinde quam
 turpe plus ingerere quam cupias. Seneca scriptor
 sanctissimus nihil aliud est (inquit) ebrietas quam
 voluntaria insania. Extende in plures dies illum ebrii
 habitum. nunquid de furore dubitabis? Nunc quo-
 que non est minor, sed brevior. Maronis carmen est.
 Nec veneris, Nectum vini capiaris amore.
 Pont. Vinum curas discutit, spem viresque redu-
 cit mentibus anxijis. Nicas. Propertius vino in-
 quit forma perit, vino corrumpitur aetas, Ponti.
 Narratur & prisci Catonis saepe mero incaluisse
 virtus. Nicas. Quae tu adhuc adfers omnia mo-
 deratum laudant vini visum, non temulentiam. Co-
 gnitu dignum est illud Ecclesiastici, Satis est ho-
 mini erudito vinum exiguum, & in dormiendo non
 laborabis, neque senties dolorem.

Senecae au-
 thoritas sa-
 ctissima.

Virgilius.

Propertij
 dictamen.

Ecclesiastici
 authoritas
 piissima.

L V D V S. C H A R T A R V M.
 per Augustinum reymarium mechlini-
 censem iuvenem doctissimum.

L iij

EV M immortalem quā
cādidę sunt hę. chartę, quę
si his luderemus: si placet
Monomachia vt viriti cer
tetur, duobus ludentibus
alteri quiescant, ego pri
mum hęc commiscebo,
deinde singulis vnā da
bo chartulā: & quib⁹ prio
res cōtigerint, hi quod nobis ben: vertat ludendi
facient initium. Rex p̄ternione habetor. Regi
na diadis instar esto. pedissequus monada Vnarię
chartulę endecada, denarię decada valetor. vn⁹ &
trigesimus numerus ludum absoluito. Male par
tienti hollandicus denariolus multa esto. Et ne lō
gum faciam, victori pręmium esto folium papi
ri, quinq; & viginti iuglandes, & sex mala, vel ex
eorum genere quę vulgus aureos, vel quę men
dicos, vel quę pepones appellat. Iubetis ne has le
ges: Socij. Etiam. Cornelius. Quod bonum
felix & faustum sit nobis omnibus, nūc ordine da
bo vnicuique vnā chartulam, & quibus potio
res obtigerint hi ludent priores, Ioannes & Cor
nelius certabunt. Regnabit hoc ludo trifoliorū fa
milia, tu habes denariam trifoliorū Ne ego felix
homo sum, nihil habeo nisi ligones & corda, trifo
liorum nigri quidem, Euax quantum habeo tegu
larum & regum & trifoliorum: quem ludū vice
ro si hunc non vicero: Nunquam in vita (quod sci
am) nactus sum chartulas potiores. Tu nunc Io
annes quod libet iacias. Ioannes. En tibi trifo
lia hic primus iactus est. Albertus. Suppetit ei
profecto magnavis trifoliorum, qui facit ea pri
mo loco. Ioan. Mihi posterius iaciendi ius est.

Aliquid spero commodi seutiam Vici quindecim
numeros. Come. Et ego viginti. Formido ta-
men nihilo minus, ne tu potiare victoria. Ioan.
Nisi hac charta ad me redeat, tam mihi hoc est in
manu quam Herculi clauam extorquere, tot char-
tas habeo parum vtiles. Nunc vide quid agas, hic
iactus ludum finiet.

F I N I S.

HADRIA

NVS BARLANDVS HADRIA-
no a Riuulo alumno suo S:

QVOTIES hic inter ambulandum aut alias cogito de studiosis iuuenib⁹; omnium tu mihi videre fortunatissimus Adriane, cui eximio illi viro Erasmo Roterod. ^{co} uiuere, eundemq; quotidie tã do-
Et tamq; facunde loquentem audire contigerit.
Pro meo igitur in te amore non possum nõ istam tibi tam raram felicitatem gratulari. Duas abs te accepi epistolas, non scribam quam elegantes, mihi certe fuerunt longe gratissimę. Iam cõfederam posteriori, imovtriq; responsurus, & ecce repente vocor Affligineum ad studia eius cœnobij administratoris, quem nũc iuuenem in literis politiorib⁹ sesquiãnum institui, Louanio discedens optimũ virum Gasparem a Riuulo patrum tuum rogavi, vt me tibi purgaret. Tu vero me purgabis Erasmo. Vtriq; enim scripsissem si Louanij manere licuisset. Mitto tibi opusculum quoddam proximis Iulij caloribus a me conscriptum de claris vrbibus inferioris Germaniæ, & quarundam aliarũ in quibus & tuam cernes Antuerpiam. Merito enim tuam dico, quæ te primum nascentem excoeperit. In locis vero nostratibus describendis singula persequuti non sumus sed rerum summas, & ex hijs illustrissima quæq; libauimus. Vale ex vrbere affliginensi.

M

GERMANIA

INFERIORIS VRBIVM,
ET ALIARVM QVAE FI-
NITIMAE INFERIORI

Germaniae nunc parét Carolo im-
peratori Huius nominis

Quinto, Catolo

gus per Ha-
drianum Barlandum.

COLONIA.

DE inferiore Germania quae frugife-
rarum aut latarum arborum ferax
terra est, magnisq; & nauigabilib⁹
fluminum alueis irrigatur, & qui-
busdam alijs finitimis urbibus, lite-
ris aliquid mandaturus incipiam a
Colonia Agrippina, quae & situ & flumine & po-
pulo clara est, & magnificenter aedificata atq; ele-
gans. Hic vrbe media templum videtur magnifi-
cum, vbi trium corpora Magorum seruatur, qui
Christo in Bethleem recens nato munera obtule-
runt. Habet Archiepiscopum, qui sit vnus e septē
Principibus, ad quos electio pertinet Romani im-
peratoris. Habet magni illius Alberti sepulchrū.
Tot habet sanctorum reliquias. Hic Vrsula icu
sagittae transfuerberata cum tot virginum milib⁹,
cum tot victricibus turmis ad caeli palatium pur-
pureo sanguine laureata migrauit. Hic gymna-
sium est liberalium artium, in quo permulti & elo-
quentes & docti viri bonas literas sunt professi.

AQVISGRANVM.

DISTA Thinc aliquot milis Aquisgranum insigne oppidum monumento Caroli magni imperatoris, quod in templo illic marmoreo visitur. Est & venerabile sanctorū reliquijs, quas idem Carol⁹ ex diuersis locis hic esse voluit.

LEODIVM.

DESCENDO nunc Leodiū, quæ vrbs amœnissimo extructa loco & sacris ædibus, & Canonicorū collegijs lōge supat alias oēs, quæ sunt in nostra Germania. Ad hæc omamēta Episcopū habet, quo nō ali⁹ est locorū, quib⁹ imperat multitudine potētior. Præcipuæ bonitatis est & vini ferax Leodinorū ager.

TRAIECTVM.

TRAIECTVM quod superius nominat ad eius differentiā ciuitatis, quæ in Hollandia est eiusdem nominis, oppidū & natura loci, muntionibusq; & populi frequentia, & ædificijs & Canonicorū collegio nobile, speciē præbeturbium duarum coniungente eas ponte lōgiusculo. Huius incolæ, q̄q; Leodinis vicini, tamen Burgundicæ domui mire fauent.

NAMVRCVM.

NAMVRCVM ad ripam Mosæ sitū arcem habet munitissimam, qua bellorum temporib⁹ in captiujs seruandis vci cōsueuerunt principes nostrates. Popul⁹ hic non dici potest, q̄ sit amans Burgundionum, pro quibus aliquando etiam suis militasse stipendijs legūtur. Ferri fodinas habent & in montibus oppido adiacentibus vitaria amœnissima. Horum tritici & siliginis fertilissimus ager est.

M ij

DE BRABANTIA

VLLA est natio cui vel humanitate, vel bonitate cesserint Brabanti, nulla gens, quæ minus grauem senectutem sentiat. Hoc illis perpetua præstat hilaritas. Vnde videtur mansisse ioc⁹ ille, Brabantus quo natu grandior, hoc stultior. Horum regio tota amenissima est, nemorosa plerisque locis, ac multijugis ferarum generibus abundans. Aeris tanta præsertim circa Louanium, & Mechliniam oppida puritas, ut circumiacentibus regionibus, non raro seuiente pestilentia Brabanti immunes a lue perseuerent. Terra hæc ubique herbida, rerum omnium ferax quæ bladiuntur naribus, quæ palato sapida sunt. Quæcunque oculos pascunt, quæcunque ad nostratiam medicamenta conueniunt largissime effundit.

LOUANIVM.

LOUANIVM caput est vrbius Brabantiæ, cæli, & aeris benignitate nulli cedens aliarum. Hic intra muros libera præta, vineæ, hortis spaciosi, agri, pomaria, campi, dummi, saltus, pascua, parua syluulæ parua nemuscula, ut merito hanc sedem ac domicilium optimarum artium delegerint maiores nostri. Habet enim scholam, qua non sit alia secundum Parisiam numerosior, neque ornatior. Multa sunt passim toto orbe Christiano gymnasia, sed in alijs alia videas desiderari. Aureliæ in Gallijs solæ leges

ciuiles. Parisij Theologia, ius Canonicū & sophi-
 stica traduntur. Sunt aliæ quædam scholę vbi sola
 in prætio est Medicina. Louanij omnes scientiæ do-
 cētur. Habet hæc vrbs sacras ædes plurimas. Vnā
 diui Petri structura tam eleganti, vt architectorū
 iudicio nullam plurib⁹ locis inuenias pari politie.
 E conspectu templi apostolici visitur domus ciui-
 ca operosissima, & quæ non vna re testetur olim
 florentissimam urbem fuisse Louanium. Hanc ar-
 tificij plenam structuram mirantur Galli, Germa-
 ni, Britanni, & Itali. Schola Louaniensis vnum ha-
 bet caput, vnum principē, cui omnes pareant, hūc
 rectorem vocant. Cuius officium est ius dicere, pri-
 uilegia tueri, & maleficij reos scholasticos pœnis
 afficere. Quum in publicum prodit ante eū ita ac-
 census quem Bedellū recepto illic vocabulo appel-
 lant. Pone sequuntur famuli. Quantum autē ho-
 noris huic dignitati habeatur hinc apparet, q̄ con-
 sules, magistratus, & clarissimi quicq̄ viri, deniq̄
 omnium dignitatum gradus academiæ principi
 assurgant & decedant de via. Exeunti ad comitia
 quæ certis anni temporibus indici solent. plures ac-
 censi antea ambulat, singuli manu auratum gestā-
 tes baculum insignia honoris amplissimi. Est hæc
 semestris dignitas, quemadmodum apud Roma-
 nos olim dictatura fuit sex duntaxat mensiū. Hęc
 nobis commentantibus scholæ princeps ac rector
 erat eximi⁹ sacrarum literarū professor M A R-
 T I N V S Dorpius. Sunt & alia quædam Loua-
 nij non indigna spectatu loca, xenodochium am-
 plissimum, vbi nunquam non assistunt ægrotis
 mulierculæ solatijs refouentes singulos, atq̄ adfe-
 rentes quod cuique e valetudine esse constiterit.
 Est alio loco digna diuis, digna principe domus,

quam extruendam curauit summus Pontifex **H**adrianus sextus, quum adhuc in minorib⁹ ageret. Intra moenia uisitur & cœnobium Cartusianorū, loco ab omni tumultu, ab omni frequētia semoto ita ut nec heremi solitudinem in urbe magnopere desiderent monachi. Hoc ædificio nihil ex ea familia uidisse se quicūq; splendidius ingenue fatentur quiuis exteri. Ad muros urbis, qua Mechliniam uel arx est insigni uetustate, & ad ociū rerum que urbanarū uacationē principibus accommodata. Eodem loco in monte templū est Baptistræ sacrū. E regione arcis, cuius modo cōmemini turris est in ipsō muro ex cādido lapide, eaq; altitudine, ut inde uideri sereno cœlo Antuerpia possit, octo magnis miliarijs Louanio distitū oppidū. Vulgo Impensa perdita uocatur hæc turris, quam annis aliquot superiorib⁹ fatiscētē Consules magno reficiendā curauerūt. Ager Louaniēsis præter frumētum, legumina, triticū, poma, pira, persica, cætera que ad corporū alimoniam pertinētia, dat & uinum cuius ea natura, ut non facile inebriet, nō facile ad arma protrudat, & luctam ueneream. Bibant hoc uinū initiati, quos diuinæ literæ perpetuo sobrios & continentes esse uolunt.

BRUXELLA.

RB S aulicorum frequētia, fontium copia, magnificētia principalis aulæ, Ciuiū domus, ac plurium aliarū splendore nobilissima, & quod de sua Burdegala dixit Ausonius Clementia hic cœli mitis, & irrigue larga indulgētia terræ. Hui⁹ incolæ uelitu opes

suas ostentant præ cæteris, & maxime genus mu-
lierum. Templorum omnium hoc loco magnifi-
centissimum est diuæ Gudulæ Canoniorum col-
legio insigne.

MECHLINIA.

ISTAT Bruxella & Lo-
uano miliarijs quatuor
Mechlinia, vrbs situ & o-
pere munitissima, q̄ ipsa
quoq; suas habet minime
vulgares dotes. Aeris
multam clemētiam & fa-
lubritatē, incolas sermone

blandos, moribus māsue-
tos, comes, ciuiles, bellicosos etiam vbi res exigit.
Placet in hac vrbe vicorum amplitudo, placet mū-
dicias. habet conciliū regiū, habet & ædes sacras
complures, sed duas quæ longe cæteris antecellūt
Deipare vnam, & alteram diui Rumoldi ornatif-
simam, cum turri quæ & magnifica est, & altitu-
dine spectabilis.

HANTVERPIA.

NVNC offert se mihi Hantuerpia, ad Scal-
dam flumē sita, Emporiū longe celeberrimū.
De cuius situ, splendore ædificiorū,
populi industria ac diuitijs quorundā ex-
tant scripti libelli. Est hoc nobile oppidū ptim ma-
ritimū, Gallis, Germanis, Hispanis, Britanis, Ita-
lis frequentatū. Hodie diuino munere & Senatus
prouidētia sic floret mercimonijs, vt nec Londino
in Anglia, Nec apud Germanos Fræfordiæ, Nec
in Gallijs Parisio cedere debeat. Priuatę hic domi-
astabræ cōstruētæ. Certamen est in vrbe quis ma-
gnificentius ædificet. Grandia sunt templa vnum
Deiparę virginis Augustissimū cū turri altissima

ex candido lapide. Gentis mirum in opificijs acumen domus extruunt altas magis quam amplas propter locorum angustiam, & fere ex lapide. Est hæc ciuitas vna omnium quę sunt hodie in inferiori Germania sacrarum cerimoniarum studiosissima, veræq; pietatis cultrix. Monasterium habet Præmonstratensium, & structura magnificum, & monumento Isabelæ Caroli ducis Burgundionum coniugis nobile.

B V S C V M D V C I S .

G P I D V M ludo literario, & pugnaci populo nobile. horum arma superiorib⁹ annis, haud semel Ghelrij sensere, cum qua gēte vario certatum est euentu nostris hominib⁹. In hac vrbe templum est deiparæ sacrum, opus visendo apparatu.

F L A N D R I A .

S T & Flāndria regio fertilis atq; amena & plurib⁹ locis suauiter aprica, nec expers nemorum & collū. Habet & lac⁹ perspicuos flumina, fontesq; salubres. Gentem nō inhospitalem, vestitu & lingua a Brabantis indiscretam.

G A N D A V V M

G A N D A V V M est eius terræ ciuitas flumib⁹ nobilis, amena, ampla, spatio & sa, nusquam conclusa, nusquam suffocata. Innumeræ culteque domus, sacūda virorum ingenia, antiqui mores, tum duplicem muro & multiplicata loci species. Suos etiā habet vt Louaniū meditationi ac studijs aptos recess⁹. Habet & ludos s̄arios aliquot multæ celebritatis. Magnificata templa

ca templa Cœlū perq̄ benignum, gentem frugalē
magis dixeris quam parcā. Est Gandauum &
pluribus diuorum corporibus, & nobilibus mo-
nasterijs duobus exornatum, Petri Apostolorum
principis, & Bauonis, vtrunq; Abbatem habet,
& annuos prouentus amplissimos.

BRUGAE

DUBLICARVM, priuatarum
que ædium in hoc oppido splendor,
& magnificentia omnem orationē,
omnem dicendi facultatem super-
greditur. Vt paucis omnia dicam,
totus hic locus pascēdis oculis, reficiendis animis
dicatus est. Pulchra sunt oppida Gandauum, Hā-
tuerpia, Bruxella, Louanium, Mechlinia, sed nihil
ad Brugas, Præter Gandauum & Brugas longe
clarissimas vrbes, alia quædam sunt in Flandrijs
oppida clari nominis, Alostum, quod ad posteros
nobile reddidit tot excusis in omni prope discipli-
narum genere pulcherrimis libris Theodoricus
Alostensis Typographus Aldernardum, Insulæ,
Ipercæ, Teneramunda, Slusa, quod postremum
est maritimum.

TORNACVM.

NESCIO an vllum Tornaco extaret
floquentius oppidum vel in Flandria, vel
in Brābantia, si nostratum q̄ Gallicarū
semper esse partium maluisset. Cui hic
affectus quantum paucissimis annis malorū in-
uexerit nos ipsi vidimus. Octo enim spatio anno-
rum eadem ciuitas bis capta, semel diuendita, &
interim sæpius ad exterorum libidinem vexata est.

N

HANNONIA.

ANNONIENSES populi fide & amorū erga Principē suum nulli aliarum regionū cedētes, terram & ipsi incolūt herbidam, & pascuis admodū lætā. Pietas huic genti in deū singularis, Idioma Gallicū vt vicinis Torracēsis est, Habitus & cætera vita eadem, quæ & Flandris, quibus sunt contermini. Præcipua Hannoniæ oppida Bergæ & Valencenæ, vtrunq; legibus optimis institutum. Nobis hæc commētantibus, Valencenis fortuito incendio plus mille domus conflagrarunt pulcherrima totius vrbis regione.

PHRYSIA

PENE mihi exciderant Oceani accolę Phrysi in bello feroces, & armis exercitati, robustis ac proceris corporibus, Nulla seruitutis gens impatientior, boues opimos alunt quos in alias terras abactos vendūt magna pecunia. Phrysię planus est ager, & multo gramine fœcundus, Ignem struunt ex bituminoso cespite, propter lignorum inopiam. Hos populos anno superiore ad Caroli Cæsaris obsequium retraxit clarissimus belli dux Ioannes a VVassenaer, quę si fata virum nobis seruassent validas Ghelriæ venisset ad vrbes. Oppida Phrysiorum magis insignia sunt Gruninghia & Leuardia, vtrunq; opulentum, vtrunq; populosum, Illud etiam valide munitum contra hostiles insultus.

GHELRIA.

NUNC de Ghelria dicendum est, regione non tantū ad suorū, sed exterarū quoq; gentiū tutelā fertili, vt interim silētio præteream : q̄ bellicosum atq; pugnacem habeat populū, suoque Principi valde fidelē. Vrbes hic quatuor maxime insignes, Nouiomagum, quod amœnus ac nobilis fluuius VVala præterfluit : Ruremunda, & ipsa suis dotibus nobilis. Arnhemū, quod nostra memoria Philippus Burgūdionum Princeps occupauit. Et Sutphania ciuibus opificibusq; non infrequens. In his quatuor noīs vetustate, populi frequentia, & opum magnitudine primas tenet Nouiomagum, partim in cliuo, partim in plano situm, patria ac natale solum eruditissimi facundissimiq; viri & studiosorum omnium Mæcenatis Francisci Craneveldij, Cæsari Carolo a consilijs Mechliniæ.

HOLLANDIA.

VA M nūc Hollandiā dicimus, olim Holandia noīata est a copia lignorū, vt hnt̄ annales quidā Huius regionis herbis & salictis maxie cōsistit est ager. Frumentū quo vtunt̄ nauigijs aliunde inuehitur. Homines hic industrij, negotiosi, simplices & ad omnem humanitatem benignitatemq; propensissimi. Alios videas ad parandam vel rerum, vel linguarum cognitionem diuersa Christiani orbis adire gymnasia. Hollandis vero magis honoratur egregia morū integritas, quāquā nec ipsa negligūt studia p̄cipue l̄arū meliorū quas aliq̄to

fœlicius q̄ ceteri discunt, si modo a teneris annis p̄
 ceptoribus tradantur. In vasorū nitore, mensarum
 lauticia, mantiliū atq; in apparū candore, mun-
 dicia deniq; rerum omnīū superant alias nationes
 Mulierum genus pulchrum, & lacteum, aut ne-
 gotiatur vt v̄ri, aut linificio, lanificiove dat operā.
 Hollandia & piscosis interluitur amnibus, & pa-
 scuis abundat vberimis, neq; regio esse creditur
 alia in orbe, quæ simili spacio tot habeat oppida
 mediocriter quidem magna, sed apprime polita,
 & concinna. Pagos quoq; regio sumptu passim
 ædificatos videas. Dolendum hanc tam nobilem
 tam florentem prouinciā Lutheranę factioni tā
 topere fauere, Dicam nunc de oppidis huius re-
 gionis.

TRAIECTVM.

HANC urbem alij attribuunt Hollandiæ
 alij Phrysiæ. Siue in Hollandico solo, si-
 ue in Phrysiā sita, haud dubie nobilissima
 est, & priuatarum ædium pulchritudine, & clero
 Habet enim celeberrima Canonicorum collegia,
 in quibus principem tenet locum, quod est Diuī
 Martini, habet & Antistitem qui in sacris latissi-
 me imperat. Hic tam diues ac potens, vt siquādo
 sit necesse quadraginta hominū millia ad bellum
 possit armare. Ex hac vrbe Romanum Pontificem
 Hadrianum eius nominis sextum nostra vidit æ-
 tas. Quę fœlicitas nulli vnquam contigit aliarum
 quæ sunt in orbe nostro. A Traiecto non longe di-
 stita est Dauentria, quod oppidum plures annos
 floruit schola bonarum literarum.

DORDRACVM.

VRbs est valide munita negotiationi idonea, vndiq; cincta mari, opibus & celebritate inter alias longe princeps.

HERLEMVM.

HAnc urbem inuenio conditam a quodam illustri viro cui nomen inditum fuerit Lem Germanica lingua, vrbs hinc dici coepta Herlems stat Germanice. Nos eadem ratione Herlemum dicimus latine. Forum hic maximum, pulchra domus, templum egregium, vrbs sita est loco per ameno. Statim egressis moenia occurrit nemus, in quo varias auium linguas audire licet, in quo timidi damæ, ceruique fugaces, lepores, caniculi, denique ferarum omne genus.

LEYDA.

Pulcherrimum Hollandiæ oppidorum, edificia habet & concinna. & frequentia, Vicorum hic est perpetua quædam mundiciæ, vt alijs quibusdam terris plus luti ac cœni inuenias in domibus quam hic in plateis.

DELFVME THAGA.

E huius oppidi conditione puto me dixisse non nihil in opusculo de Comitibus. Incolarum opes amplæ sunt, multa in diuos pietas, ceruissiam conficiunt optimã quæ plurimã ad Selandos vicinã gentem importatur. Hinc paruo miliario distat Haga comitis, ita enim nominatur pagus & magnitudine & cultu, & incolarum frequentia non paucis oppidis anteferendus, Hic cõcilium est ad quod totius Hollandiæ atq; item Selandiæ populi concurrunt in rebus ambiguis.

N. iij.

AMSTELREDAMVM.

De cæteris quę nominauit,
recentius oppidum, genus
hominum incolit pecunię
studiosi. Quocirca in re-
motissimis etiam terris ne-
gotiant. Habentq; toto fe-
re anno externũ domi suę
mercatores. Præstat hoc
illis cõmoditas portus. Sũt
alia quædam non pœniten-
da Hollandiæ oppida, Goricum, Gauda, Alca-
ria, Roterodamum eximij illius viri Erasmi Ro-
terodami vrbs nutricula. SELANDIA.

E Selandiæ meæ situ extat
perq; eruditi viri Gerardi
Nouiomagi veteris amici
nostri epistola nõ inelegãs
Dicit ille totã Selandiã sex
decim insulis ac totidẽ op-
pidis cõstare, fertilẽ esse re-
gionis agrũ, multoq; dili-
gentius colli q̃ Hollandicum. Quod hic nascitur
triticum multo & purius & candidius esse Hol-
lãdico. Mores esse indiscretos cũ Hollãdis, lingua
citatiore nostrates esse. Portuũ cõmoditate, mer-
cimoniorũ copia, & nauũ numero Gerardus Hol-
lãdiæ p̃fert Selandiã. Coquit hæc insula sal candi-
dissimus. Habet Selandia tres insighes insulas,
VValachriam, in qua Veria & Middelburgum
oppida mercimonijs florent, Schaldiam, vbi Ziri-
tea est opulentum, & non inconcinnum oppidũ,
Suytheuelãdiã, in qua duæ sunt vrbeculæ, Goula,
& Ruemersuuala, Est hæc omniũ Selandiæ insu-

larum amœnissima, Sylvas habet locis aliquot,
hortos quoq; in quibus est quicquid natura pro-
duxit herbarum esculentarum. Pomaria passim
amplissima. Hic mensibus vernis omne auium ge-
nus subsilire, circumuolare, colludere, deliciari,
videas: hic vel studere, vel obambulare, vel cū a-
miculo confabulari, vel cibum capere, vel cum so-
dalibus lusitare summa est voluptas. Gouſe oppi-
dulo quod dixi vicina est patria mea Barlandia,
locus adeo & fertilitate ac rerum copia, & ædifi-
cijs & littoris amœnitate præstans, vt non imme-
rito de hac dicere possim, quod de Baijs Horati⁹
dixit. Nullus in vrbe locus Baijs præluceat amœ-
nis. Item poeta Martialis, Vt mille laudem Flac-
ceverſibus Baias, Laudabo digne non tamen satis
Baias Totus locus pratis irriguis paruisq; cinctus
est nemusculis, Dignam studijs, dignam Musis,
sedem diceres.

Vrbium insignium Germaniæ inferioris.

F I N I S.

Antuerpiæ apud Michaellem Hillenium.